

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף פב- פה
הלכות תפילין הלכה ו אות א-יב

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

**ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116**

**לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org**

הלכות תפילין הַלְכָה ו':

(א) על-פי התורה "חיים נצחיים" בליקוטי תניינא סימן ע"ב, עין שם היטב כל התורה כלה מראשה לסופה:

והפֿלל, שְׁעַל-יְדֵי הָרְאִיָּה לְבַד שְׂרֹאֲיִן פְּנֵי הַצְדִּיק מִתְנוּצָץ מִחוּ וְעַל-יְדֵי זֶה מְקַבֵּל גְּדֻלָּה בְּחִינַת מַלְכוּת כָּל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ בְּבַחֲיַנְתּוֹ (שְׁמוֹת יח) שְׂרֵי אֲלָפִים שְׂרֵי מְאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים שְׂרֵי עֶשְׂרוֹת, הַמֵּאמֵר הַזֶּה סִ' ע"ב, שְׁמַתְחִיל חַיִּים נִצְחִיִּים, זֶה נֹאמֵר בְּשַׁבַּת, וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׁבִאוֹתָה שַׁבַּת הִיא אֲצִלוֹ הַרְבַּע הַתְּנִיָּא זִ"ע בְּלִיל שַׁבַּת, הֵם יֹשְׁבוּ בִיחָד, וְאִז רַבִּינוּ הַתְּחִיל אֶת הָעֵנִין הַזֶּה 'כְּשֵׁרֹאֲיִם אֶת הַצְדִּיק' וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׁזֵה הִיא רַבִּי מִרְדְּכִי מִטְשְׁרֻנְבִּיל זִ"ע, יִתְכַן שְׁזֵה מֵאֵמֵר זֶה אִו מֵאֵמֵר אַחֵר, כִּי יִדְוַע שְׁשֵׁנִיהֶם הִיוּ אֲצִל רַבִּיהֶ"ק עַל שַׁבַּת, כְּנֹדַע שְׁאֲבִיו הַקְדוּשׁ רַבִּי נְחוּם מִטְשְׁרֻנְבִּיל הוּא גִילָה אֶת גְּדוּלַת רַבִּינוּ בְּצַעֲרֹתָו, וְדִיבֵר מְגֻדְלוֹת רַבִּינוּ לְפָנֵי הַסַּתְלֻקוֹתוֹ. בְּנו רַבִּי מִרְדְּכִי נִסַּע לְרַבִּינוּ וְהִיא בִּידִידוֹת גְּדוּלָה עִם ר' נֶתָן, הוּא הִיא הַמְגִיד בְּבִרְסַלְב.

רַבִּינוּ הַקְדוּשׁ מְדַבֵּר כַּאֲן מַעֲנִין הַמַּחַ, כֵּל אַחֵר יֵשׁ לוֹ אִיזָה מִדְּרָגָה שֶׁל אֲמוּנָה וְדַעַת, אֲלֵא שְׁזֵה בְּקִטְנוֹת הַדַּעַת, הֵינּוּ חֲסֵרוֹן הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵן, וַיֵּשׁ שְׁצִרִיךְ לְזַכּוֹת לְהַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵן, לְהַגְדִּיל אֶת הַדַּעַת וְלִהְכַנֵּס לְגְדוּלוֹת. שְׁהַמַּח וְהַדַּעַת וְהַלֵּב שׁוֹלֵט לְגַמְרֵי עַל הָאָדָם, וּמִתְדַבֵּק בְּהַשִּׁי"ת, כְּמוֹ שְׁרַבִּינוּ מִתְחִיל אֶת הָאֵמֵר הַזֶּה 'לְרֵאוֹת אֶת עֲצַמּוֹ עִם הַצְדִּיק' שְׁזֵה דַבֵּר גְּדוֹל מֵאִד. וְעִי"ז מְקַבְּלִים גְּדוּלָה. כִּי הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵן פּוֹעֵל אֲצִל הָאָדָם שְׁפִלוֹת, זֶה פּוֹעֵל בִּיטוּל, שְׁאֲדָם יוֹדַע מַעֲצַמּוֹ לְגַמְרֵי, הַקְדוּשָׁה שׁוֹלֵטת עֲלָיו וְהוּא בְּטֵל. וּבְזֵה זֹכֵה לְתַחֲיִית הַמֵּתִים. הֵינּוּ שֵׁשׁ חִיּוֹת לְנִצְחִיּוֹת, לְקְדוּשָׁה, הַשְּׁפִלוֹת מַחִיָּה אֲצִלוֹ אֶת הָאֵמֵת.

הַפּוֹךְ מִזֶּה הוּא שְׁהַשְּׁפִלוֹת שֶׁלּוֹ מַת, הַדְּבִיקוֹת שֶׁלּוֹ מַת, וְלֵא יִכּוֹל לְהַכְנֵס אֶל הַקְדוּשָׁה וְלֵא לְהַתְּדַבֵּק לְעוֹנֵג שַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת הוּא בַחִ' שְׁפִלוֹת וּבִיטוּל לַה', ע"י שְׁפִלוֹת מְרִגִּישִׁים שַׁבַּת וְאֵת הַקְדוּשָׁה שְׁבַכֵּל דַּבֵּר, בַּחִ' בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְזֵהוּ עֵיקַר הַתְּשׁוּבָה שְׁכַבָּה אֲדָם מְרִגִּישׁ אֶת מַצִּיאוֹת ה' בְּאֵמֵת וְחִי לְפָנֵי ה' וּמִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי, וְשֵׁב לַה' וּמִתְבַּיֵּשׁ לְעַשׂוֹת דַּבֵּר שְׁאִינוּ כְּרֻצוֹן ה' וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו. וְהוּא בֵא בְבוּשָׁה וּבִיטוּל לַה', וְאִז כְּשֵׁנִיגֵשׁ לְמִצְוָה, הוּא נִיגֵשׁ כְּמוֹ שְׁצִרִיךְ, עִם בּוּשָׁה מֵאִד, כְּעוֹמֵד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ מִמֶּשׁ, זֶה דַּבֵּר חֵי, וּמְרִגִּישׁ אֶת הַקְרֵבָה שֶׁלּוֹ לַה', וְאֵת מַצִּיאוֹת ה', וְאִז הַתְּשׁוּבָה אֲמִיתִית וְהַתְּפִילָה אַחֲרָת, כִּי הוּא מְרִגִּישׁ אֶת ה'.

וְעִי"ז בֵא קְדוּשַׁת אֲבִילָה, שְׁמִתְבַּיֵּשׁ לְשֵׁים אֶת הַמֵּאֲכֵל בְּפֹה, וּרַבִּינוּ אֹמֵר שְׁאֲדָם יִכּוֹל לְזַכּוֹת לְזֵה ע"י הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵן שְׁזֵה עֵיקַר בַּחִ' חַיִּים נִצְחִיִּים שֶׁל עוֹלָם הַבֵּא, וְהַתְּחִיָּה שְׁלַעֲתִיד הוּא הַתְּחִיָּה שֶׁל הַשְּׁפִלוֹת, הַשְּׁפִלוֹת הִיא קִיִּים אֲצִל הָאָדָם, אֲלֵא שְׁתַּחֲיִית הַמֵּתִים שְׁהוּא חֵי לְנִצַּח, הֵינּוּ שֵׁשׁ גּוֹף שְׁהוּא בְּטֵל לַה', וְאִז יִכּוֹל לְחִיּוֹת לְנִצַּח.

רַבִּינוּ מְגַלֵּה מִדְּרָגוֹת מוֹפְלְאוֹת מֵאִד שְׁצִרִיךְ לְהִיּוֹת אֲצִל הַצְדִּיקִים, בַּחִ' וְאֵתָה תַחֲזָה. שְׁצִרִיךְ לְהִיּוֹת 'אֲצִל מִשָּׁה רַבִּינוּ' וְכַךְ מְקַבְּלִים אֶת הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵן כְּרֵאוֹי, וּמַחֲפִשִׁים אֶת הַמְנַהֵיג הָאֲמִיתִי מִי יִכּוֹל לְהֵאִיר לוֹ אֶת הַמַּח שְׁשִׁיךְ לוֹ, וְהַצְדִּיקִים שְׁשִׁיכִים לְכֵל שׁוֹרְשֵׁי נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵאִירִים לְכֵל הַצְדִּיקִים וְכַךְ כּוֹלֵם מְקַבְּלִים הָאֵרֶת הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵן, וּמִתְחַלֵּק לְכוֹלֵם דְּרַךְ לְזַכּוֹת לְהַקְדוּשָׁה.

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

בהלכה זאת מגלה לנו רבי נתן שבכל יום ויום זהו עיקר החיות שלנו, בלי זה אי אפשר לחיות בכל יום, וזה אנו מקבלים ע"י התפילין, התחלנו ללמוד מה שר' נתן מזכיר בתורה, שיש שרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות, שהם מנהיגי ישראל הכשרים שמאירים לכל ישראל תחיית המתים שיתחיה אצלו נקודת פנמיות הלב של בושא לפני השם. ויש צדיקים שמאירים את זה דרגא אחר דרגא, בחי' שרי עשרות, ויש צדיקים יותר גדולים שרי חמישים, עד שיש שרי אלפים, בעל התניא היה נקרא שר האלף, שמאירים התנוצצות המוחין, ושורש המדרגה שיכולים להאיר לכל יהודי התחדשות, זהו המדרגה המופלאה מאד, מופלג במעלה מאד מאד מאד, וכל הצדיקים ביחד, מכניסים בעם ישראל את הבושא.

פי הגדלה והמלכות תלויה בהתנוצצות המוחין בעוה"ז יש גדולה של שקר, גדלות אמיתית של תורה ותפילה ותשובה זהו גדולה ומלכות, בבחינת מלך אסור ברה"ט, ברהיטי מוחין, שהמח רץ שבחינת המלכות והגדלה אסור ומקשר ברהיטי מוחין וכו' והתנוצצות המוחין זה בחינת בנין בית המקדש זה היה המציאות כשהיה ביהמ"ק קיים, וזה מה שאנו צריכים לבנות בכל יום בבחי' ביהמ"ק - שהוא בנין הדעת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לג) וכו'.

וזה בחינת (משלי כב) חזית איש מהיר במלאכתו וכו' ואזי פשקבל כל אחד גדלה ומלכות כפי מדרגת מחו זה שייך לכל אחד לפי מדרגת מחו, על-ידי המנהיג האמת בחינת משה וכו', על-ידי בחינת ואתה תחזה וכו' ושמתי עליהם שרי אלפים וכו', שזה שייך לכל אחד שמקבל התנוצצות המוחין מהצדיק, ואח"כ מקבל כנראה עוד איזה הארה הזאת, עוד לימודים של צדיקים ודברי תורה בדרך שהוא מבין שהוא בא למדרגה שלו, אזי יודע כל אחד לחדש חידושי ובאורי התורה כפי מדרגתו, כך יש לכל אחד חידושי תורה והתנוצצות הדעת, לכל אחד לפי מדרגת מחו, על-ידי רוח אלקים שמקבל מבחינת משה, שהוא המנהיג הכולל, שהוא חכם הכולל רוח הכולל, כי הוא איש אשר רוח אלקים בו וכו', שמאיר בכל אחד רוח אלקים, שהוא בחינת התנוצצות המוחין, בחינת (שמות לא) ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה וברעת ובכל מלאכה וכו', ד' לשונות שהם ד' פרשיות של התפילין, שעל-ידי זה מחדשין בתורה בבחינת (בראשית א') ורוח אלקים מרחפת וכו', רבינו מאיר אור כזה שכל אחד יוכל לחדש את נפשו להרגיש את אור התורה ממש.

אבל זה המנהיג צריך שיהיה פרוש וקדוש גדול בקדשת הברית וכו' ולהמשיך גם על כל אחד מישראל, בחינת קדשת הברית ופרישות וכו' ועל-ידי זה נמשך יראה שהוא הבושא כמו בשעת מתן תורה וכו', כי צריכין להתביש אפלו לעשות מצוה וכו', והבושה הוא בחינת תשובה ועל-ידי תשובה זוכים לחיים, בחינת חיים נצחיים, הינו שנחיה וקם בתחיה ענוה והשפלות של משה רבנו עליו השלום, שמלבש אצל כל אחד מישראל בכל אבר ואבר, שזה עקר תחית המתים שהשפלות והענוה של כל אחד יהיה נחיה ויקום בתחיה ויחיה חיים נצחיים, שהם כל שעשוע עולם הבא, זהו עיקר החיים הנצחיים של אדם בעולם, והוא עיקר שעשועי עולם הבא שזוכה להיות קרוב להשי"ת בחינת ענג שבת, בחינת טועמיה חיים וכו', כמובן שע"ז זוכה להרגיש טעם של שבת קודש בחינת נחלה בלי מצרים, כי תענוג עולם הבא הוא בלתי גבול ואי אפשר לקבלו ולצירו בהגוף שהוא בגבול רק כשהוא אין ממש, דהינו שזוכה לענוה אמיתית של משה רבנו, שזה בחינת תחית המתים, כי השפלות והענוה של משה רבנו מלבש אצל כל אחד מישראל בכל אבר ואבר, אבל זאת הענוה היא בבחינת מיתה אצלו, כי אינו מרגיש הענוה

המלכּוּשׁת אַצְלו, ר' נתן חוזר על זה עוד פעם ועוד פעם, שהענוה של משה נמצא בכל איבר מישראל, הוא חי, אבל מציאות הענוה בטל אצלו, כי הוא לא זוכר את הביטול לה', וכל דרך הרביקות בה' והבושה לפני ה', זה מת אצלו, וצריך תחיית המתים, שיהיה נחיה אצלו נקודת האמת. אתה מתחיל לחיות, הלב שלך חי, המח שלך חי, אָבֵל עַל-יְדֵי הַסְתַּכְּלוּת פְּנֵי הַצַּדִּיק, שְׁעַל -יְדֵי זֶה מִתְנַצֵּץ מִחוּ זִזְכָּה לְקַבֵּל גְּדֻלָּה בְּחֵינַת מַלְכוּת. ועל-יְדֵי זֶה זִזְכָּה לְחַדֵּשׁ בְּתוֹרָה כְּרָאוּי לוֹ לְפִי מִדְּרַגְתּוֹ וְעַל -יְדֵי זֶה נּוֹפֵל עָלָיו יְרָאָה זוּ הַבוּשָׁה כְּמוֹ בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה. זהו קבלת התורה כראוי, לקבל בושח כמו בשעת המתן תורה, והבוּשָׁה היא תְּשׁוּבָה, שְׁהִיא בְּחֵינַת חַיִּים, בְּחֵינַת (יְחֻזְקָא ל"ח) וְהִשְׁבִּיחוּ וְחִיו וְעַל-יְדֵי זֶה נְחִיָּה אַצְלו וְקָם בְּתַחֲוֵה הַשְּׁפָלוּת וְהַעֲנָוָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ שְׁהִיא אַצְלוּ בְּבְחֵינַת מִיתָה וְעַכְשֵׁיו נְחִיָּה וְקָם בְּבְחֵינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים בְּבְחֵינַת (יִשְׁעִיהָ כ"ו) הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי וְכו', עֵינִ שֶׁם כָּל זֶה הֵיטֵב: שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי הוּא בְּחֵי שְׁפָלוּת שְׁמֵרְגִישׁ עֲצָמוֹ כְּמוֹ עֶפְרָי.

רבי נתן האריך להביא לנו את כלל המאמר המופלא הזה, ומראה לנו שזהו כלל מצות הנחת תפילין בכל יום ויום, בהמשך דבריו.

ב) וְזֶה בְּחֵינַת תְּפִלִּין, כִּי תְּפִלִּין הֵם הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ, כִּי דִּוּעַ מְדַבְּרֵי הַזֶּה"ק וְהַאֲרִיז"ל שֵׁשׁ ד' מוֹחֵץ בְּתְּפִלִּין, וְכַמְבָּאָר בְּדַבְּרֵיו ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן לוח) שֶׁם רִבִּיה"ק מְאָרִיךְ כְּמֵה דְרָגוֹת בְּתְּפִלִּין, לְעֻלוֹת מְבוּשָׁה לְבוּשָׁה יוֹתֵר גְּדוּלָּה, וְכֵן מְבוּאָר שֶׁהַתְּפִלִּין מְבִיאִים לְגֻלוֹת הַמּוֹחֵץ, וְזֶה מְצִייר אַצְלֵינוּ שְׁאֵנוּ נִדְעָ מֵהַשִּׁי"ת, וְזֶה מְפִיל עֲלֵינוּ בּוּשָׁה אַחַת, וּבוּשָׁה יוֹתֵר עֲמוּק.

שְׁעַל -יְדֵי זֶה זִזְכֵּין לְגְדֻלָּה בְּחֵינַת מַלְכוּת בְּבְחֵינַת מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרִהֲטִים-בְּרִהֲטֵי מוֹחֵץ, שְׁזָהוּ כָּל בְּחֵינַת תְּפִלִּין, הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ הֵינּוּ שְׁתּוּפְסִים כְּבִיכּוֹל אֶת הַשִּׁי"ת בְּמִחוּ, בְּחֵי מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרִהֲטִים, תַּכְנִים אֶת הַמֶּלֶךְ בְּבֵית סוּהָר, תְּתּוּפּוֹס שֵׁשׁ מְצִיאוֹת ה' בְּעוֹלָם הַזֶּה, מֵלֵא כֵל הָאֲרֵץ כְּבוֹדוֹ, לְפִי הַכִּסּוּי כֵךְ צָרִיךְ לְגֻלוֹת מְצִיאוֹת ה', כִּי בְּעוֹד"ז הוּא נִקְרָא בְּחֵי אֲסוּר, שֶׁהוּא קְשׁוּר כֹּזֵה, לֵא מִתְּגַלָּה מִמֶּשׁ, אֲבֵל בְּמִחוּ הוּא כֵן מִתְּגַלָּה, וְזֶה הַדְּרָךְ שֶׁה' מִתְּגַלָּה בְּעוֹלָם, מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרִהֲטֵי הַמֶּח.

כְּמַבָּאָר בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה שְׁמֻקְרָא זֶה נֶאֱמַר עַל תְּפִלִּין שֶׁהֵם בְּחֵינַת רִהֲטֵי מוֹחֵץ הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ, רַבִּינוּ מִתְּחִיל לְהַרְחִיב כְּמֵה יִקָּר עֵינֵן הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ, ע"י שְׁאֲרִים לּוֹמֵד בְּדַבְּרֵי רַבִּינוּ וּבַסְּפָרֵי הַצַּדִּיקִים, מִתְּנַצֵּץ מִחוּ, וּמִרְגִּישׁ מְצִיאוֹת ה', וּבִאֲמַת כֵּל לִימּוֹד הַתּוֹרָה יֵשׁ הָאֲרָה שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת הַרְעָת, וְזֶה עֵיקַר הַחַיִּים וְהַקְּרוּשָׁה, וּמִשֶּׁם בֵּא לְאֲרִים כֵּלל הָאֲמוּנָה וְהַרְעָת אֵיךְ לְעַבּוֹד אֶת ה' בְּכֻלְלוּת וּבַפְּרִטוּת, בַּפְּרִטוּת וּבְכֻלְלוּת. שֶׁפֶהֶם אֲסוּר וְקְשׁוּר וְצָרוּר בְּחֵינַת הַמַּלְכוּת, שְׁזָהוּ בְּחֵינַת וְהִיתָה נִפְשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה בְּצָרוּר הַחַיִּים, שְׁנֶאֱמַר עַל מַלְכוּת דָּוִד שְׁהִיא קְשׁוּרָה וְצָרוּרָה בְּצָרוּר הַחַיִּים שֶׁהֵם הַתְּפִלִּין, שְׁזָהוּ בְּחֵינַת קְשׁוּר שֶׁל תְּפִלִּין, כְּמַבָּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן נד), מִזֶּה בֵּא תְּשׁוּבָה וְקַבְּלַת עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם, וְזֶהוּ כֵּלל הַדְּבַר לְהַשִּׁיג אֶת מְצִיאוֹת הָאֲמוּנָה כְּרָאוּי.

הֵינּוּ שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו צָוָנוּ לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם שֶׁהֵם הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ, הַשִּׁי"ת צִוָּה עֲלֵינוּ שְׁנִזְכָּה בְּכָל יוֹם לְהַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ ע"י הַתְּפִלִּין, שֶׁלֵּא נְהִיָּה אֲרִישִׁים וְקָרִים בְּלֵי אֲמוּנָה וְרַעַת, אֲלֵא נִקְבַּל הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ, שִׁיְהִיָּה לָנוּ מִחוּ שְׁרֵץ וּמִתְעוּרֵר וּמִתְלַהֵב, שֶׁהֵם בְּחֵינַת אֹר הַפְּנִים כְּדִי לְהַמְשִׁיד עָלֵינוּ עַל-יְדֵי זֶה קִדְשָׁת אֹר פְּנֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כִּי הַתְּפִלִּין הוּא לְהַמְשִׁיד אֹר פְּנֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁלְמַעֲשֵׂה עֵיקַר הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחֵץ זִזְכִּים ע"י שְׁמַחֲפָשִׁים אֶת אֹר

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

הרבי, וכן לעסוק בהתבודדות לחפש עוד אצל חברים לשמוע ולהתעורר עוד בספרי רבינו עד שזוכים לקבל התנוצצות המוחין, והשי"ת נתן לנו מתנה את התפילין שבו אנו מקבלים התנוצצות המוחין כמו שמקבלים מהצדיקים. כי יודעים מה האמת, ומקבלים מהצדיק מהו האמת. שעל-ידי הסתכלותם עקר התנוצצות המוחין עד שזוכין לכל הבחינות הנ"ל לבא לתשובה ולבושה, בזמן האכילה ממש להתבייש לפני ה', עד שזוכין לחיים נצחיים שהם ענוה ושלמות אמת של משה רבנו שהם בחינת תחית המתים וכנ"ל משה רבינו היה קרוב לה' והוא האיר עלינו את הארת הרעת הזה שזהו עיקר קבלת התורה, לזכות להחיות את הקדושה בכל הרמ"ח אברים שבו מתלבש הרעת של משה רבינו. שבזה מקושר כלל לשון רביה"ק שם.

וכל זה מקבלין על-ידי הסתכלות פני הצדיקים, הצדיקים שהגוף שלהם כ"כ מקודש, ע"י הסתכלות באור פניהם הקדושים, מאיר לנו התנוצצות המוחין, אכל לאו כל אדם זוכה לזה, עוד לא זוכים להבין מה זה צדיק, ואיך זוכים להסתכל בפניו, כי לאו כל אדם זוכה לידי היכן משה שריו היכן אהרן שריו, כלשון הגמרא, היינו שאין יודעים היכן הוא הצדיק, ואיך מתקרבים אליו, הינו שהרוב אינם יודעים הם הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה הזאת שיכולין על-ידי הסתכלותם לבד לזכות את ישראל בכל הבחינות הנ"ל כמובן שאין העיקר התמונה החיצונית, אלא הרעת. עד שזוכה לבחינת תחית המתים שהוא חיים נצחיים, שהוא עקר האשר המקוה, זהו עיקר החלום שלך שאתה באמת רוצה, מה שהנפש שלך באמת רוצה עקר התכלית האמתית, עיקר תכלית האמתית הוא לבא להתנוצצות המוחין בכל פעם, ומה נעשה, שהרי זה מה שצריך לחפש אצל רביה"ק, באופן שזה יאיר לנו, ואם אדם ממעט בזה, הוא נהיה יבש ומתקרב עקר תקוותינו לנצח ואפלו מי שזוכה לזה להתקרב לזה הצדיק ולהסתכל בו ולהתעורר באור פניו הקדושים ר' נתן כותב מה שהוא זכה להתעורר באור פני רביה"ק, איזה מתיקות, אין עדין ותענוג גדול מזה, מעין עולם הבא ממש. בודאי גם הוא אי אפשר שישתכל בו בכל יום ובכל עת ובכל שעה, על-כן השם יתברך ברחמי חמל עלינו ונתן לנו מצוה הקדושה והנוראה הזאת להניח תפילין בכל יום, כי התפילין הם קדושים בקדושה גדולה כל כך, שעל-ידי זה יכול כל אחד מיישר אל להמשיך על עצמו קדושת התנוצצות המוחין הנמשכין מהסתכלות פני הצדיקים, כי תפילין הם אור הפנים כנ"ל וכמובן מתוך רביה"ק שע"י התפילין זוכים להבין מיהו הצדיק ואיך להתקרב לראות אור פניו הקדושים.

פעמים זוכים לזה בתפילה והתבודדות, וכשמאיר לו אור פני רבינו, זה מאיר בו ומתעורר. ובכל יום בהנחת תפילין אדם צריך לזכור כל ההתעוררות שזכה אי פעם, מה ששמע והבין והתעלה.

ועל-כן אמרו רבותינו זכרונום לברכה (מנחות מד), המניח תפילין זוכה לחיים, כמו שכתוב (שעיה ל"ח), "ה' עליהם יחיו", הינו בחינת חיים נצחיים הנ"ל, שהם בחינת תחית המתים, שהוא בחינת ענוה ושלמות אמת של משה רבנו כנ"ל חיים היינו שמתחיל לחיות דבר שכבר התקרב והתייבש אצלו, ועתה אתה מתחיל לחיות. וזהו בחי' תחיית המתים שמתעורר אצל האדם, וזה בחינת השמחה של תפילין, כמו שאמרו רבותינו זכרונום לברכה (ברכות) דהוי חדי כולה יומא ואמר תפילין קא מנחנא כי חיים הנ"ל הם עקר השמחה הנצחית, כמו שכתוב (תהלים ט"ז), "תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך" זהו שמחה, שובע שמחות, השמחה הוא לא רק ריקוד ושיר, אלא כשזוכה אל התנוצצות המוחין ויודע כמה ה' רוצה בו, וזוכה להארת הרצון, שזה זוכין על-ידי תפילין, שהם בחינת אור הפנים כנ"ל וזה בחינת קשר של יוד שהזדירו

רבותינו זכרונם לברכה מאד שלא יתרחק ח"ו מן התפילין, שהיוד תגע תמיד בבית של יד כי יוד הוא בחינת עולם הבא, יוד אות קטנה, בחי' שפלות, וחיי עולם הבא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות כ"ט), הינו בחינת חיים נצחיים של עולם הבא, שהוא ענוה ושפלות אמתי, שזהו גם כן בחינת יוד שהוא קטנה שבאחיות, הינו בחינת ענוה אמתיית וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהעולם הבא נברא ביוד על שם שהצדיקים שיהיו אז מעטים ולכאורה תמוה הלא כל ישראל יהיו שם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות א'), כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה' ס'), "ועמד כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ וכו'" אך מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהצדיקים שיהיו שם הם מעטים הוא בבחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק (דברים ז'), "כי אתם המעט מכל העמים" ופרש רש"י על ענוה ושפלות שאתם מעטים עצמכם וזה שהצדיקים שיהיו שם בעולם הבא הם מעטים מעטים ודאי, כי לא יהיה שם רק מי שהוא בבחינת כי אתם המעט מכל העמים, דהינו שהוא מעט ומקטין עצמו, כי חיים נצחיים של עולם הבא אין מי שיוכל לקבל כי אם השפלות והענוה של כל אחד וכו' וכו'":

בתפילין של יד נמשך הרעת לתוך האמונה, ומאיר לנו התנוצצות בתוך האמונה, בבחי' אות יוד, שאדם מבטל את עצמו כאות קטנה, וצריך ליגוע בתפילין היינו שזהו אור התפילין שאנו קושרים על עצמינו.

ג) וזה שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה (ראש השנה י"ז) בענש מי שאינו מניח תפילין וקראו אותו פושעי ישראל בגופו, שהוא קרקפתא דלא מנח תפילין, שהוא נדון במיתוה עולמית הינו כנ"ל היינו שאין לו הרגשה מה זה התנוצצות המוחין ודיבקות בה', וזהו קרקפתא וכו' ומיתה עולמית כי אי אפשר לזכות לחיי עולם, שהם חיי עולם הבא כי אם על-ידי תפילין כנ"ל: ד) ברבריו עד הנה מובן שהתפילין הוא התנוצצות המוחין של ימות החול, כדי להמשיך האור המופלא של הצדיק עלינו, ויש משהו יותר גדול, שזהו עצם ההתנוצצות שבשבת ועל-כך שבת לאו זמן תפילין, כי שבת הוא בעצמו בחינת חיי עולם הבא, בחינת חיים נצחיים הנ"ל, כמ"ש רבינו שם, שעיקר אפשר להרגיש קדושת שבת כשיש בו גאות וישוה, כשיבא לאין יקבל חיות ויזכה להרגיש טעם שבת, בבחינת טועמיה חיים זכו, היינו כשזוכה לשפלות טועם טעם שבת, חיים זכו. כמו שכתוב בהתורה הנ"ל בתחלתה, על-כן בודאי אין צריכין אז תפילין להכניע סטרא דמותא להמשיך חיים נצחיים, כי קדשת שבת בעצמו הוא בחינת חיים נצחיים כנ"ל כידוע שבשבת מאירים מקיפים ומוחין יותר גדולים, באהרה יותר גדולה, כי המקיפים שבתתפילין הוא בשביל ימות החול בלבד, וכן ביום טוב וחול המועד אסור להניח תפילין, כמו שהקפיד מאד בזה"ק על זה כי הם בעצמם אות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות ל"ז), כי הם כלם מקבלים קדשת שבת קדש שהוא תחלה למקראי קדש, שכל הימים טובים מקראי קדש מקבלים קדושתם משבת, על-כן אין שייך בהם הנחת תפילין כנ"ל, כי זה בעצמו התנוצצות המוחין בתכלית השלימות, שבהם מאיר שה' ברא את העולם והוציאנו ממצרים, וקירב אותנו מאד, שזהו תחיית השפלות, המאמר הזה אמר רביה"ק בליל שבת, להצדיק הנפלא הזה שישב אצלו, והאיר שם אור שבת מאד.

כי כל הימים טובים הם זכר לציאת מצרים היינו להמשיך עלינו קדושת יום טוב ועקר התפילין הם בחינת זכירת ציאת מצרים שהם הפרשיות של תפילין שנזכר בהם הרבה ציאת מצרים, כי עקר התפילין הם לזכות לחיים נצחיים חיי עולם הבא כנ"ל, שהם בחינת נחלה בלי מצרים בלי

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

גבול, לצאת מהישות, ולהתחיל להיות חי, בשפלות לפני המלך, שיהיה אדם עם בושה וביטול, זהו חיים, כמבאר שם בהתורה הנ"ל בתחלתה, עין שם וזה עקר בחינת יציאת מצרים שאז זכינו לקבל את התורה, כי במצריך יש תומאת הישות, ויצאנו משם כדי לצאת מישות ולספור ספירה לקבל תורה, שמקדש לנו בטרה ואור התנוצצות המוחין, נחלה בלי מצרים, שעל ידי זה נזכה לחיי עולם הבא לבחינת נחלה בלי מצרים בלי גבול הפך בחינת מצרים שנקרא על שם זה מצרים לשון מצרים וגבול, כי כל מקום הרחוק מהקדשה ביותר הוא בבחינת גשמיות ביותר ויש שם בחינת מצרים וגבול ביותר.

ועל-כן כל הגליות מכונים על שם מצרים, על שם שהם מצרים לישראל כמו שאמרו רבותינו זכרונום לברכה, כי עקר כל הגליות הוא גלות הנפש מה שעובר על נפש האדם גלות כזה, שהוא רחוק מתשובה, ואינו יכול לדעת דבר בקדושה, ומתרחק מה' ומחיות המופלא של התנוצצות המוחין, כי רחוק משבת, לכן ר' נתן מעורר אותנו איך להתחזק בכל בוקר בהנחת תפילין, לחזור לאמונה שמחה וחיות, ולצאת מגלות, שמפילים את האדם ממדרגתו מה שמונעים את ישראל מכמה מצות וקדשת ישראל על-ידי מרידת הגלות בגשמיות ורוחניות וכל מה שרחוקים מהקדשה, כן הוא בבחינת גבול ומצר ביותר. ועל-כן נקראים הגליות על שם מצרים לשון מצר וגבול, כי הם מצרים לישראל לכובשם ח"ו, בבחינת מצר וגבול הפך נחלה בלי מצרים הנ"ל וזהו מציאות אדם, לצאת בכל יום ממציות הטרדות והפחדים, ולזכות לנחלה בלי מצרים, שזהו הארת הדעת וההתקרבות לה', כמו שרבינו מלמד אותנו. וכך מניחים תפילין בכל יום, ויוצאים מהגלות של רודפיה השיגוה וזה בחינת (איכה א') כל רודפיה השיגוה בין המצרים וכנ"ל.

דף פג

אבל על-ידי מצות תפילין אנו ממשיכין על עצמנו בחינת קדשת יציאת מצרים, כמו שביאר לעיל ענין מצרים בחי' המיצרים והראגות שיש לאדם, וסיבה לכל זה הוא שיש בו מדה אחת שהיא מדה אצלו, חסר לו מרת הביטול, לא יכול לבטל את המחשבות שלו, לבטל את עצמו, לזה צריך תחיית המתים להחיות את הקדושה ואור המוחין שיש בנשמתו, והוא ע"י תפילין נמשך עלינו יציאת מצרים, ככתוב בפרשיות שבתפילין שהוא בחינת קדשת הגאולה העתידה שיגאלנו השם יתברך מכל הגליות, כמו שכתוב (מיכה ז'), "פימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" כי אנו ממשיכין עלינו על-ידי התפילין קדשת אור פני הצדיקים האמתיים, שעל-ידי זה זוכין לנחלה בלי מצרים, שזהו בחינת יציאת מצרים שנוכר בתפילין וכנ"ל כמבואר בס' ע"ב, כי למעשה כל הקדושה וכל אור יציאת מצרים ואור התורה, נמצא אצל הצדיקים שהם זכו לתורה, ולכן בקדושה אור פני הצדיקים, שאנו רואים את אור הצדיק האמיתי והוא נמשך עלינו ע"י שאנו מחפשים את הצדיק האמיתי, שם נמצא כל המציאות של יציאת מוקבלת התורה. ואז יוצאים מכל מצר.

ובכל יום ע"י התפילין אנו ממשיכים שיהיה אצלינו בחי' יציאת מצרים ואראנו נפלאות, לבא להתנוצצות הדעת והמוחין באור פני הצדיק. אלא שאדם לא יודע מהו ענין אור פני הצדיק, אצלינו הוא לבא להתחדשות והתנוצצות המוחין באור דברי הצדיק, ע"י שמחפשים ומבקשים, זוכים לצאת מבחי' מצרים.

ועל-כן בכל הימים טובים, שהם בעצמם זכר ליציאת מצרים בודאי אין להניח בהם תפילין, כי זוכין לבחינת יציאת מצרים שהוא בחינת נחלה בלי מצרים, כי יום טוב הוא עצמו המשכת יציאת מצרים שהוא חיים נצחיים של עולם הבא, זוכין לזה על-ידי קדשת הימים טובים בעצמן שהם עצמן אות, כי הם בעצמן בבחינת יציאת מצרים וכנ"ל ועל-כן הוא אסור להניח בהם תפילין ועל-כן איתא בזהר הקדוש שחיב מיתה המניח בהם תפילין, הוא כלשון רבינו שצריך תחיית המתים על השפלות, וזה שכתוב בזה"ק שחיב מיתה, היינו שחסר לו הביטול והתנוצצות המוחין שמקבלים מהצדיק, זה נקרא 'חייב מיתה'.

כי עקר התפילין הוא להכניע סטרא דמותא ששולט בימי החול, שעל-ידי זה אין מרגישין השפלות והענוה של משה רבנו שבכל אבר, שהוא בבחינת מיתה אצלו מחמת שאז יש אחיזה לסטרא דמותא שהמשיך אדם הראשון על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע, שיש בכל דבר תערובת טוב ורע, ובאמת היה אדם יכול לזכות לעשות כל תנועה עם ביטול להשי"ת, זהו בחי' משה שבכל אבר ואבר, כי תרי"ג מצות מתפשטים ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו, להיות כרצון ה', אלא שהרע גובר ואין התנוצצות המוחין, כמו בימות החול שמתגבר העץ הדעת טוב ורע, איך יזכה לצאת מהרע, לכן מוכרח תפילין שימשיך עליו חזרה כח לרחות את הגזירה שהיה ע"י אכילת עץ הדעת, שעקר הפגם היה על-ידי גדלות, כמו שכתוב (בראשית ג), "והייתם כאלקים יוצרי עולמות כמותו וכו'" כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבא פרק י"ט), היינו שהנחש הכניס בהם קנאה וגדלות להתקנא בו יתברך ולהתאוות להתגדל כמותו לברא עולמות כמותו ועל-ידי זה נתגרש מגן עדן ונגזר עליו מיתה לדורות הגם שלכאו' אין לנו יצר הרע לברוא עולמות, אלא שהוא מה שאדם תפוס וחושב רק על עצמו וענייני עולם הזה, ומקנא קנאה גדולה בין אחד לחבירו, ולא קיים אצלו המתקנות הזאת להיות למעלה מכל זה, ולהתדבק בה', ה' כבר יסדר כל מה שהוא צריך.

כי אם לא היה חוטא היה זוכה בגופו לחיות חיים נצחיים הנ"ל, הינו שהיה זוכה בעודו בגופו בחיים חיותו היה זוכה להענוה של משה רבנו באמת בכל האברים שהם חיים נצחיים, שאז לא היה מתגבר הרע, אלא הטוב היה מתגבר ולא היה צריך למות כלל, אבל מחמת שפגם בזה כנ"ל, על-ידי זה נתגרש מגן עדן (שם) וישכן וכו' את הפרובים וכו' לשמר את דרך עץ החיים, על-כן עתה אי אפשר להאדם לזכות בשלמות בתכלית לבחינת חיים נצחיים הנ"ל לא יכולים לצאת מהגאווה, יש חרב המתהפכת, היינו שיש משהו שתמיד מפיל אותנו חזרה לישות הזה, לגאווה הזה, עוד פעם עצבות, עוד פעם שנאה וקנאה, כל הדברים שהם היפך השפלות, ולכן א"א לבא לענוה אמיתית כי אם על-ידי המיתה שבהכרח שימות תחלה וישוב אל העפר כשהיה, כמו שכתוב (שם), "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" הינו שאי אפשר לו לזכות לענוה אמיתית, שהוא בחינת עפר כי אם על-ידי המיתה שישוב את העפר ממש ואז יתבלה בעפר לגמרי ויתבלה זוהמת הגוף, שהוא בחינת גשמיות וישוב לעפר כשהגוף מתבטל, זה עוזר לנשמה שתוכל לחיות ויקום הגוף עוד פעם בתחיית המתים ואז דיקא יזכה אחר כך לפי מעשיו לקום בתחיית המתים שיהיה נחיה שפלותו האמתי ויחיה חיים נצחיים וכנ"ל.

נמצא שכל מה שיזכה האדם לתחיית המתים הוא ע"י השפלות שנתבטל הגוף, ואנו צריכים לעשות את זה בימי חינו, להתבטל לה' בכל פעם כמה שאפשר. לאחר גזירת עץ הדעת אי אפשר להכלל עם הגוף בחיים הנצחיים, ויש מלחמה גדולה מאד שאדם לא יכול לזה

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

בשלימות.

ואפלו הצדיקים הגדולים מאד, ואפלו משה רבנו בעצמו הכרח למות אף-על-פי שזכה בחיים חיותו לענוה אמתיית, אבל הכרח למות בשביל טובת ישראל כדי שיכול להקיץ ולעורר ולהקים בתחייה כל ישראל שמלבש בהם ענותנותו, שהוא בבחינת מיתה אצלם שאריכין להחיותם בבחינת תחיית המתים וכנ"ל ובשביל זה הכרח משה למות, כמוכא בדברי רבותינו זכרונם לברכה (דברים רבה, ב"ט) המשל למי שאבד וכו' [ז"ל המדרש שם: 'כי לא תעבר את הירדן הזה (דברים ג, כז), אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אם אתה נקבר כאן אצלך, בזכותך הן באין עמך. אמר רבי לוי, למה הדבר דומה, לאחד שנתפזרו מעותיו במקום אפלה, אמר אם אומר אני האירו לי שאקבץ מעותי, אין בריה משגחת עלי, מה עשה נטל זהוב אחד והשליך בתוכם, והתחיל צוח ואומר האירו לי, זהוב אחד היה לי ונפל ממני כאן, והאירו לו. מה עשה, משנטל את הזהוב אמר להן, בחייכם המתינו לי שאלקט את המעות, ולקטן, בזכות הזהוב נתלקטו המעות. כך אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אם נקבר אתה אצלם במדבר הן באים בזכותך ואת בא בראשם, שנאמר (דברים לג, כא): וירא ראשית לו וגו' ויתא ראשי עם.] נמצא שאפי' הצדיק שכן זכה להכניע הגאווה בשלימות וזכה לענוה האמיתית, גם הוא מוכרח למות כדי שיכול להקיץ אותו בתחייה.

ועל-כן עקר התפילין הם בימי החול ששולט אז ל"ט מלאכות וזהמת הנפש שהוא סטרא דמותא, על-כן אי אפשר להכניעם כי אם על-ידי קדשת התפילין הקדושים, שהם בחינת חיים נצחיים הפך סטרא דמותא, אבל בשבת יום טוב וחול המועד, שהם עצמם אות, כי מאיר בעצמם ממילא קדשת שבת שהוא חיי עולם הבא חיים נצחיים הנ"ל, על-כן בודאי אסור להניח בהם תפילין וחיב מיתה המניח בהם תפילין, כי מראה כאלו יש בהם שליטה ח"ו, לסטרא דמותא עד שצריך להניח תפילין ועל-כן חיב מיתה, כי באמת באלו הימים נכנע סטרא דמותא על-ידי קדשת עצמו של יום כנ"ל:

כי תכלית התפילין הוא להאיר התנוצצות המוחין, ובאלו הימים הם עצמם יציאת מצרים שנותן התנוצצות המוחין, מי שאומר שחיב תפילין חיב מיתה, היינו שחוזר חזרה לחסרון של שפלות.

ה) ועל-כן אבל אסור להניח תפילין ביום הראשון, כי מחמת האבלות שהתגבר אז סטרא דמותא ח"ו, על-כן אי אפשר אז להכניעה על-ידי הנחת תפילין ועל-כן אסור אז להניח תפילין ועל-כן צריך האבל לישב על הארץ וכן בתשעה באב ובחצות, בכל פעם שיש איזה בחי' של מיתה צריך להשפיל עצמו, להמתיק הדין בשרשו להשפיל עצמו עד לעפר ממש כדי להמשיך על עצמו חיים נצחיים, שהם בחינת ענוה אמתיית שמשים עצמו כעפר בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר.

כי באמת מי שמבטל עצמו בתכלית עד שזוכה לחיים הנ"ל באמת שהם ענוה אמתיית, הוא אינו צריך להשפיל עצמו לעפר ממש אדרבא הוא יכול למלך ולהשתרר ולהתפאר עצמו בכל מיני התפארות ואף-על-פי-כן הוא עניו באמת, רבינו אומר במאמר זה, שהענוה והשפלות הזה, הוא תכלית המלכות הכבוד והממשלה, כי מחלקים לכל אחד כבוד, עיקר הכבוד הוא שמתגלה השפלות הזה, אז יש לו שמחה אמיתית בה, ויכול להתפאר באמת כמו שמצינו בגדולי הצדיקים שהתפארו את עצמם בכמה התפארות, כמו רבי שמעון בר יוחאי שאמר

בְּאֲרָא, אסהרנא עלי וכו' שזכה למה שזכה וכן אמר, ראייתי בני עליה וכו' אם שנים הם אני וכו' (ספא מה) וכן בכמה וכמה גדולי התנאים ואמוראים שהיו מתפארים עצמם בכמה התפארות, (עין סוף סוטה) ולבאורה נדמה שהוא נגד דרכי הענוה, איך אפשר לדבר ככה אבל באמת, זהו עקר תכלית שלמות הענוה האמתית כאשר שמעתי והבנתי ממנו ז"ל, כי עקר הענוה שיוכל לכתב על עצמו והאיש משה עניו מאד וכו', כמוכא בדברינו במקום אחר וכמרמז בסוף התורה הנ"ל שאין שלמות הענוה להיות עצל וכו' (שקורין שלימזלניק) וכו', עין שם ענה זה לא לבטל את עצמו לגמרי, אלא שנמצא בעולם הזה בדרך שאנשים מתנהגים בשמחה וגאווה, יש שמגביה לבו מאד, אלא שוכ"כ מרגיש גדולת ה', והוא לא במיצר בין אנשים, מרוב גדלות הרעת, הוא חוץ מהגלות של כל האנשים, וכך נשפע התנוצצות המוחין.

וזה בחינת (שיר השירים א') שחרה אני ונאוה שנאמר בשבח הצדיקים הענוים באמת, שהם בבחינת יוד, שהוא עולם הבא שאין בה ציור כלל, רק שחרות, כמוכא בזהר הקדוש וכמ"ש בס' י"ח וזהו, "שחרה אני ונאוה" שאני שחור בתכלית השחרות כמו יוד הקטנה שבאותיות שאין בה רק שחרות, שחור זה תכלית השפלות הינו בחינת ענוה בתכלית שמחזיק עצמו בתכלית תכלית השחרות ואף-על-פי-כן ונאוה ואף-על-פי-כן נאה הוא מאד, כי הוא זוכה לבטול כל ההרגשות עד שיוכל להתפאר בנוי יופי שלו, כי זה עקר שלמות הענוה פנ"ל.

אבל לאו כל אדם זוכה לזה בשלמות, בפרט בעת שיש שליטה ח", לסטרא דמותא, דהינו בעת האבלות ח", על-כן אז עקר ההמתקה על-ידי ישיבה לארץ ממש ועל-ידי זה ממשיך על עצמו חיים נצחיים שנמשך מבחינת עפר, מבחינת ענוה אמתית ועל-ידי זה מכניע ומבטל סטרא דמותא שלא תשלוט עליו.

וזהו בעצמו תקון הקבורה בעפר, כמו שכתוב (קהלת י"ב), "וישוב העפר על הארץ כשהיה" ואז הרוח תשוב אל האלקים, כי מחמת חטא אדם הראשון, מחמת חטאי הדורות אי אפשר לזכות לחיים נצחיים פנ"ל שהם ענוה אמתית כי אם על-ידי שישוב אל העפר ממש ויתבלה זוהמתו בעפר 'בעפר' דיקא, שהוא בחינת ענוה שמישים עצמו בעפר ואז יזכה לקום בתחייה לחיות חיים נצחיים, והעקר כפי מה שזכה להשים עצמו בעפר בחייו בבחינת הקיצו ורננו שוכני עפר מי שנעשה שכן לעפר בחייו, וכנ"ל: נמצא שתיקון האבל שיושב על העפר, בזה מתקן את הנשמה שהסתלקה, וכן בחצות יושבים על העפר ומתקנים את השכינה.

ומה שהצדיקים מתפארים, כמו שראינו אצל רבינו ואצל צדיקים גדולים, בוודאי אנו צריכים להזהר לא לנהוג כך, כי אנו באמת רחוקים מענוה האמתית, אבל לפעמים יש דבר כזה שאדם נמצא בביטול כזה, אז יכול להתנהג בדרך שאנשים אחרים מתנהגים בהתרוממות, לא יותר מהם... לא לפחד מזה, כמו שאמר רבינו באותו מאמר שלא להיות שלימזלניק, לא להיות משונה בלבוש של ביטול מיותר, אדרבה לבא להתנוצצות המוחין והתרוממות הנפש וגדלות המוחין.

ו) ועל-כן עקר אור התפילין יוצאין על-ידי התעוררות השנה בחצות לילה לעסק בתורה, כמוכא בכתבי האריז"ל באריכות שמשם יוצאין אור התפילין, עין שם שאור התפילין מתחיל להאיר עלינו ע"י קימת חצות, כי שנה אחד משישים במיתה כשארם יושן מרגיש את הגוף ואת צרכיו שהוא בחי' סטרא דמותא, אך כשקום בחצות וחושב על השכינה, ומתאבלים על חורבן ביהמ"ק, זהו עיקר המשכת פני ה', ויוצא מהשינה והתרמורה ועל-ידי התעוררות השנה מכניעין

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

סְטָרָא דְמוֹתָא וּמְשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ אֹר הַפְּנִים עַל-יְדֵי שְׁמֹתָא בְּלִין עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁהֵם עָקָר אֹר פְּנֵי ה', כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ט"ז), "שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יֵרָאֶה כָּל זֹכֹרֶךָ אֶת פְּנֵי ה' וְכוּ" כִּי בְשִׁינָה שֵׁיךָ יִרְיֵדָה שְׁלֵא יוֹשֵׁן טוֹב, אִם שְׁלֵא מִצְלִיחַ לִישׁוֹן, אִם כָּל מִינֵי חִלּוּמוֹת וּדְמִיוֹנוֹת, וְקָם כִּזָּה לֹא שָׁמַח, עֵיקָר הָעֲצָה לְבָא לְשִׁמְחָה הוּא חֲצוֹת, לְחִשׁוּב עַל הַבֵּיהִמָּ"ק, וַיֵּשׁ עֵינַי לְשַׁבֵּת עַל הָעֵפֶר, כְּמָה שֶׁמִּבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ חוֹזֵר לְהַמְשִׁיךְ לְעֲצָמוֹ אֶת הַחַיּוֹת, עַד שֶׁבִּאֹר הַבּוֹקֵר זֹכֶה לְהִתְנַצְצוֹת הַמּוֹחִין וְהַתְּגַלּוֹת קְרוֹשֶׁת הַתְּפִילִין, וְזֶהוּ הַכַּח לְדַחֹף לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ אֶת הָעֲצָבוֹת, וְזֶהוּ מִצְוֹת תְּפִילִין. וְכֵן בִּשְׁבֵת יוֹם טוֹב, לְקוֹם וּלְדַחֹת מִעֲצָמוֹ אֶת הַשִּׁינָה בִּאֹר הַשְּׁבֵת וְהַחֹג.

וְעַל-יְדֵי שְׁמֹתָא בְּלִין עַל חוֹרְבָנוֹת זֹכִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קְדוֹשׁ בְּנֵינוּ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה (תְּעִיט ל'), כָּל הַמֵּתָא בֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם זֹכֶה וְכוּ" וְעַל-יְדֵי זֶה מְמַשֵּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת הַתְּנוּצְצוֹת הַמּוֹחִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּנ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל וְאַחַר כֵּךְ עוֹסְקִין בְּתוֹרָה, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה כְּנ"ל, וְעַל-יְדֵי זֶה יוֹצֵאִין אֹר הַתְּפִילִין, שְׁהֵם בְּחִינַת חַיִּים נִצְחִיִּים שְׁפֹלְוִין מִכָּל הַבְּחִינּוֹת הַנ"ל כְּנ"ל:

ז) וְעַל-בֵּן עָקָר הַתְּפִילִין תְּלוּם בְּעֵינַיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ו'), "וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ" כִּי עָקָר הַתְּפִילִין נִמְשָׁכִין עַל-יְדֵי הַסְּתַכְּלוֹת הָעֵינַיִם עַל-יְדֵי שְׁזוֹכִין לְרֵאוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים כְּנ"ל: כִּי בְּמִקּוֹם שֶׁהָעֵינַיִם יִרְאוּ אֶת הַיְשׁוּת שֶׁל עוֹה"ז, כְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל הַצְּדִיק רֹאֵה מִצִּיאוֹת הַקְּרוֹשָׁה, רֹאִים סֵפֶר תּוֹרָה, תְּפִילִין, דְּבָרִים שֵׁישׁ בְּגוֹפֵם קְרוֹשָׁה, כְּמוֹ כֵן הַצְּדִיק כָּל גּוֹפוֹ קְרוֹשָׁה. וְהַתְּפִילִין הֵם בֵּין הָעֵינַיִם שֶׁהוּא עֵיקָר מִצִּיאוֹת קְרוֹשֶׁת הַצְּדִיקִים, שֶׁאוֹר פְּנִימוֹת נִשְׁמָתָם מֵאִיר עֵלֵינוּ, וְרֹאִים אֶת הָעוֹלָם בְּעֵין אַחֲרֵת לְגַמְרֵי, קְרוֹשֶׁת הַמִּקְפִּים וְאוֹר הַפְּנִים.

ח) זֶה בְּחִינַת שֵׁם שְׁדֵי שֶׁל תְּפִילִין, כִּי שְׁדֵי עַל שֵׁם שֵׁישׁ דֵּי בְּאַלְקוֹתוֹ לְכָל בְּרִיָּה, כְּמִבּוֹאֵר בְּגַמ' וּמוֹבָא בְּסִי' י"א שֶׁכְּשׁוֹכֵה לִיחֻדָּא עֵלְמָה וּיחֻדָּא תְּתָא, זֹכֶה לְבַח' שְׁדֵי, דֵּי בְּאַלְקוֹתוֹ, יֵשׁ דֵּי עוֹנֵג וּשְׁמַחָה רַק בְּאַלְקוֹתוֹ יֵת' לְבַד, שְׁזָהוּ הַפֶּךָ הַגְּדֻלוֹת, כְּמִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה "אֵי ה' הוּא שְׁמִי", עֵין שֵׁם וְלְהַמְתִּיק הָעֵינַיִן יוֹתֵר, כִּי בְּאֱמַת תְּכִלִּית הָאֵדָם שֵׁיבָא לְתַכְלִית הַבְּטוּל בְּאֱמַת עַד שֵׁיחִיָּה אֵין מִמֶּשׁ, דְּהֵינּוּ שֵׁיזְכָּה לְשִׁבְרֵ הַגְּדֻלוֹת לְגַמְרֵי עַד שֵׁיזְכָּה לְעוֹנָה אֱמִתִּית שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנוּ, עֵלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, שְׁמִלְכָּשׁ בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר וְאֵז זֹכֶה לְחַיּוֹת חַיִּים נִצְחִיִּים לְהִיּוֹת נְכֹלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְהַתְּעַנֵּג עַל ה' שֶׁהוּא הָאֲשֶׁר הַמִּקְוָה אֲשֶׁר עֵין לֹא רָאָתָה וְכוּ' אֵדָם מִבֵּין קִצֵּת בְּגַשְׁמִיּוֹת מַה זֶה נִקְרָא לְהַתְּעַנֵּג, צְרִיךְ לְהַבִּין גַּם בְּעוֹנָגִים הָרוּחָנִיִּים, שֶׁזֶה עֵיקָר הַתְּעוּגָה, לְבָא לְהַרְהוֹר תְּשׁוּבָה אֱמִיתִית, לְהַתְּעַנֵּג עַל הַשֵּׁם. שֶׁזֶה הַהִתְנוּצְצוֹת הוּא הָאוֹשֶׁר הַמְּקוּוֶה, אוֹשֶׁר לְשׁוֹן אֲשֶׁרֵנוּ מַה טוֹב חֲלָקֵינוּ, מְקוּוֶה הֵינּוּ שֶׁזֶה מַה שֶׁהִנְפֵּשׁ שֶׁלְךָ בְּאֱמַת רֹצֵה, עֵין לֹא רֵאתָה אֶת הַטוֹב הַנִּפְלָא הַזֶּה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁדֵי שֵׁישׁ דֵּי בְּאַלְקוֹתוֹ לְכָל בְּרִיָּה, הֵינּוּ שְׁאֵינְךָ צְרִיךְ עוֹד שׁוֹם דְּבָר אַחַר, כִּי אֵינְךָ צְרִיךְ שֵׁיחִיָּה לְךָ שׁוֹם תְּעַנּוּג וְאַחִיזָה בְּאִיזָה גְּשְׁמִיּוֹת וַיְשׁוּת בְּאֵלּוֹ צְרִיךְ לְךָ עוֹד ח"ו, אִיזָה דְּבָר אַחַר חוּץ מֵאַלְקוֹתוֹ ח"ו, חֲלִילָה לְךָ מִזֶּה, כִּי בְּאֱמַת יֵשׁ דֵּי בְּאַלְקוֹתוֹ לְכָל בְּרִיָּה וְאֵינְךָ צְרִיךְ עוֹד שׁוֹם דְּבָר אַחַר כָּלֵל, כִּי כְּשֶׁאֵדָם לֹא זָכָה לְתְּעוּגָה וְקְרוֹשָׁה, קִשָּׁה לֹא מֵאוֹד לְאִכּוֹל בְּקְרוֹשָׁה וְלִקְטִים מִצְוֹת בִּירָאֵת ה' טְהוּרָה, קִשָּׁה לֹא לְבַטֵּל כְּבוֹד, קִשָּׁה לֹא לְהַבִּין רַכִּי עוֹה"ז אֵיךְ שֵׁיךְ לְהִיּוֹת עֵנִי מְבִלִי לְהֵרָאוֹת בְּטִלְךָ, כִּי אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה זֶה גְּדֻלוֹת הַרְדֵּת, אֵךְ כְּשֶׁמֵּאִיר אֹר שֶׁל שְׁד"ק, תְּעוּגָה וְקְרוֹשָׁה, הַכָּל אַחֲרָת, אֵז שֵׁיךְ קְרוֹשֶׁת אִכִּילָה שְׁמַתְבִּיִּישׁ לְפָנֵי ה', וְאֵז שֵׁיךְ לְבַרֵּר כָּל מַעֲשָׂיו לְעִשׂוֹתָם בְּקְרוֹשָׁה, אֵז שֵׁיךְ לְעִשׂוֹת מִצְוָה בְּקְרוֹשָׁה וְלְשׁוּב אֵל ה' בְּתְשׁוּבָה אֱמִיתִית.

כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ עֵרִין אִיזָה אֲחִיזָה בְּאִיזָה גְּסוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּשְׁמִיּוֹת וַיְשׁוּת, שֶׁהוּא רְחוּק מֵהַשֵּׁם

יתברך, זהו הגדרת 'רחוק מהשי"ת' שיש לו אחיזה בגסות, הבעיה שם הוא הגסות. פי תועבת ה' כל גבה לב נמצא נחשב כאלו בוחר לו איזה דבר אחר חוץ מאלקותו יתברך אדם יכול להבין ברוק את הענין הזה בעצמו, שהוא בוחר לו כביכול משהו חוץ מהשי"ת, ויש להזהר לא להתבלבל מזה, שהרי גם בתורה ותפילה הוא רוצה את עצמי, אל תתבלבל מזה, רבינו יביא אותך כבר שלא תרצה את עצמך, ע"י קדושת רבינו, אדם לא רוצה את עצמו, כי הוא דבוק בצדיק, זהו גבול הקדושה, כי הצדיק הוא שד"י, הוא התענוג האמיתי, וכבר לא רוצה שום דבר חוץ מאלקותו. אך גרר התאוה הוא שרוצה דבר חוץ מאלקותו.

ועל-כן באמת אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה ר'), כל המתגאה כאלו עובר עבודה זרה ועל-כן ההפך מזה שהוא עונה אמתיית, הוא בחינת שם שדי שיש די באלקותו לכל בריה, פי כשאין בו שום גסות והוא מבטל כל ההרגשות בתכלית הבטול כאלו הוא אין ממש זהו העבודה בשעה שהוא אוכל וכדו', לבטל את ההרגשה שאני צריך את הדבר הזה, כאילו אני לא יכול בלי זה, לבטל הרגשה זאת, זהו בחי' ביטול. יש ביטול כללי של אור אין סוף, שהוא זריחה, אך כאן מדובר מביטול הרגשת משיבת התאוה והעונג, משיכה של גאוה ישות וקנאה ושנאה, לבטל את זה, וכן עצבות ועצלות שדואג מה היה, לבטל את זה, עכשיו אני מלא חיות שקמתי לעבודת ה' בציצית ותפילין, זה די לי, לא צריך יותר, ואין לו שם תענוג וחיות פי אם חיות השם יתברך בעצמו וזה די לו ואין צריך יותר, פי יש די באלקותו לכל בריה שיש די ענג ושמחה וחיות אמתי ונצחי באלקותו לבר יתברך ואין צריכין שום דבר אחר כלל, רק להיות אין ממש ולהתענג על ה' לבר כנ"ל, אשרי הזוכה לזה אשרי הזוכה לזה, זהו מציאות עבודת ה' של האדם בכל פעם לבטל את הישות, והבע"ד חוזר עוד פעם ושוב מבטל את הישות, כך נכנסים לעבודת ה', לבטל את עצמו, ואז שייך כל מיני דברים של עבודה, להעלות הניצה"ק כראוי, ותיקון המדות, הכל שייך רק כשיש את הביטול הזה.

וזה בחינת (תהלים ל"ד) בה' תתהלל נפשי ישמעו עניים וישמחו, שדוד המלך, עליו השלום, התפאר בה' תתהלל נפשי שאין לי שום שבח והלול פי אם בה' לבר כנ"ל וזהו, "ישמעו עניים וישמחו" פי זה אין זוכין פי אם עניים באמת, שהם זוכין לחיים נצחיים, הוא בחינת שבע שמחות, הפסוק הזה מאיר מאיר עלינו, בה' תתהלל נפשי, כשכל ההילול שלי רק בה', אזי זוכה להענוה האמיתית. כמו שכתוב (שם ט"ז), שאומרים בתיקון הכללי, "תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך וכו'" שזהו בחינת תפילין, שהם אור הפנים כנ"ל, ר' נתן מפרש מהו שובע שמחות, ששבע ודי לו בהשי"ת לבר, שזהו בחינת שדי של תפילין, שיש די באלקותו לכל בריה ואין צריכין דבר אחר כלל וכנ"ל וזהו שיש די באלקותו לכל בריה, הינו שכל בריה שבעולם עקר סוף תכליתה האחרון לבא לזה שלא יהיה לה שום תאוה ותענוג וחיות אחר כי אם באלקותו לבר, פי יש די באלקותו לכל בריה, פי כל בריה שבעולם יש לה די וענג לחיות באלקותו יתברך לבר וכנ"ל.

וכבר מרמז מענין זה בסוף התורה אמר ר' עקיבא (בסימן נ"א) שיש דרגת קדושה שהכל מתאחד, כקודם הבריאה, ויש דרגת טהרה, בחי' לוי, אחר הבריאה שכבר לא אחד, שאף על-פי שתכלית עולם הבא לכלול בו יתברך שיהיה נכלל אחר הבריאה בקדם הבריאה, שזהו בחינת עין לא ראתה וכו' שלא יהיה עין שיראה, פי יוכלל הכל בבחינת קדם הבריאה, זהו בחי' שדי והתנצצות המוחין, לחיות כמו קודם הבריאה, אף-על-פי-כן יהיה חלוקים רבים בין כל

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

אָחַד וְאָחַד שְׂכַל אַחַד יִקְבַּל שְׂכָרוֹ כְּפִי עֲבוּדָתוֹ וּלְפָנָיו צַעֲרָא אַגְרָא, כֵּל אַחַד לְפִי הַשְּׁגוּת הַרְעוּת, וּלְפִי הַשְּׁגוּת הַבֵּיטוּל, יֵשׁ בְּזֶה כַּמָּה מַדְרָגוֹת כַּמָּה שְׂזָה אֲמִיתִי, וְזֶה אֲנוּ מִקְבָּלִים מִרְבִּינוּ.

אִךְ אִי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת כֻּלָּל, כִּמּוֹ שְׂפָתוֹב שָׁם, עֵינִ שָׁם וְזֶהוּ שֵׁשׁ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ לְכָל בְּרִיָּה שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂבוּדָאֵי יְהִיָּה חֲלוּקִים גְּדוּלִים בְּעֵינֵן זֶה, שֶׁהוּא לְהַתְעַנֵּג עַל ה' לְבַר כִּנ"ל, אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אֶפְלוּ הַבְּרִיָּאָה הַפְּחוּתָה שְׂבִפְחוּתִים יֵשׁ לָהּ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ לְבַר, נִכּוּן שֵׁשׁ בְּזֶה הַרְבֵּה מַדְרָגוֹת, ר' נֵתָן מְבִיא אֶת הַדְּבָר בְּזֶה לֵנוּ, לְכָל אַחַד וְאַחַד, גַּם לָךְ, נִכּוּן שֵׁשׁ בְּזֶה הַרְבֵּה מַדְרָגוֹת, אִךְ יֵשׁ בְּזֶה גַּם מַדְרָגָה שְׁשִׁיךְ לִי, אֵל תִּשְׁאַל אוֹלֵי אֲנִי מִרְמָה אֶת עֲצָמִי, כִּי כַּשְׂמֹתִיבְקִים לְרַבִּינוּ, קְרוּשָׁה שֶׁל רַבִּינוּ זֶהוּ הַתְּנוּצְצוֹת עֵינֵן הַצְּדִיק בַּחֲוִי שְׂדִי, וְאִזִּי זֶה אֲמִיתִי.

כִּי עֲנֵג וְחִיּוֹת יְדִיעוֹת וְכִלְלִיּוֹת בְּאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךְ שְׂתַרְגִּישׁ הַבְּרִיָּה הַפְּחוּתָה שְׂבִפְחוּתִים יֵשׁ בּוֹ דִּי וְהוֹתֵר לְחִיּוֹת חַיִּים נְצַחִים לְעוֹלָם וְעַד, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂבוּדָאֵי לֹא יִזְכֶּה הַקְּטָן בְּמַעֲלָה לִידַע וְלְחִיּוֹת חַיִּים נְצַחִים כִּמּוֹ הַצְּדִיק הַגְּדוֹל וְיִהְיֶה חֲלוּקִים לְאִין מִסְפָּר בֵּין מַדְרָגַת כָּל אַחַד וְאַחַד, כֵּל אַחַד לְפִי גִיעוּתוֹ שֶׁמִּשְׁיג בְּתוֹרָה וּמִשְׁיג בְּהַשְּׁגוֹת אֲלֻקוֹת וּלְקַדֵּשׁ כֵּל מַעֲשֵׂיו אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אֶפְלוּ הַחִיּוֹת וְהַעֲנֵג שִׁיקְבַל הַקְּטָן שְׂבִקְטָנִים מְאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךְ לְבַר בְּלִי שׁוּם דְּבָר אַחַר יְהִיָּה בּוֹ דִּי וְהוֹתֵר לְחִיּוֹת לְעוֹלָם וְעַד, כִּי יֵשׁ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ לְכָל בְּרִיָּה אֶפְלוּ לְהַקְטִין שְׂבִקְטָנִים וְכִנ"ל, כִּי תַעֲנוּגֵי עוֹלָם הֵבֵא יְהִיָּה גַּם לְהַפְּחוֹת שְׂבִפְחוּתִים, אֲבָל הַעֲקִיר מִי שְׂחוּתֵר וּמִשְׁתַּדֵּל לְזִכּוֹת לְחִי עוֹה"ג, וְעַל זֶה צְרִיךְ לְהַתְּבוּדֵד וּלְבַקֵּשׁ שִׁזְכָּה שְׁלֹא יִרְצֶה שׁוּם דְּבָר רַע, רַק אֶת אֲלֻקוֹתוֹ יֵת, וְהַעֲקֵר מִי שְׂחוּתֵר וּמִשְׁתַּדֵּל לְזִכּוֹת לְזֶה בְּחַיִּים חִיּוֹתוֹ וְעַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל הַחַפֵּץ בְּחַיִּים אֲמִיתִים שִׁזְכָּה לְבֵא לְזֶה בְּחִיּוֹת שִׁיְהִיָּה לוֹ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ לְבַר וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם דְּבָר אַחַר רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ וְתוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו שֶׁהֵם אַחֲרוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ, אֲשֶׁרֵי הַמִּשְׁתַּדֵּל עַד שִׁזְכָּה לְזֶה

וְזֶה בְּחִינַת (מִלְּאֲכִי ג') וְהַרְיָקוּתִי לְכֶם בְּרַכָּה עַד בְּלִי דִּי כִּךְ מִתְחַלְלִים שְׁבוּעַ חֹדֶשׁ, לְהַמְשִׁיךְ אֶת אוֹר הַשֶּׁבֶת לִימּוֹת הַחוּל וְדַרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבְּרַכָּה (תַּעֲנִית ט'), עַד שִׁיְבָלוּ שְׂפָתוֹתֵיכֶם מִלּוֹמֵר דִּי וְקוּשָׁה לִי תַמִּיד מִהַ בְּרַכָּה הִיא זֹאת שִׁיִּצְטָרְכוּ שְׂפָתוֹתֵיכֶם לְבָלוֹת מִלּוֹמֵר דִּי אִךְ בְּאֲמַת קִבְּלַת שִׂכְרֵ הַצְּדִיקִים וְהַפְּשָׁרִים יֵשׁ בּוֹ מַדְרָגוֹת לְמַעֲלָה מִמְּדְרָגוֹת גְּבַה מַעַל גְּבַה עַד אִין חִקֵּר וְעַל-בֵּן אֶף-עַל-פִּי שְׂבִפְסוּף יִזְכָּה כָּל בְּרִיָּה לְזֶה שִׁיְהִיָּה לוֹ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ לְבַר כִּנ"ל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שָׁם שְׂדִי כִּנ"ל, אֲבָל מַעֲלָה יִתְרָה יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל שִׁיִּגְיעוּ לְבִטּוּל כְּזֶה עַד שִׁיִּפְסְקוּ מִלּוֹמֵר דִּי, כִּי דִּי הוּא בְּחִינַת צְמִצּוּם וּמִי שִׁיִּשְׁאַר בּוֹ עוֹד אִיזָה בְּחִינַת צְמִצּוּם אֶף-עַל-פִּי שִׁיִּזְדַּכֵּךְ בְּתַכְלִית הַזְּכוּךְ יֵאֱמָר דִּי, כִּי בּוּדָאֵי יְהִיָּה לוֹ דִּי בְּאַלְקוּתוֹ לְבַר וְכִנ"ל, אֲבָל יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלּוּתָיו יַעֲלוּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה מִזֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ יִרְיֵק לָהֶם בְּרַכָּה עַד בְּלִי דִּי עַד שִׁיְבָלוּ שְׂפָתוֹתֵיהֶם מִלּוֹמֵר דִּי שִׁיִּשְׁפִיעַ לָהֶם כָּל כֹּף בְּרַכָּה וְטוֹב וְעֲנֵג בְּהַשְּׁגוֹת אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ עַד שִׁיִּגְיעוּ לְבִטּוּל עֲלִיוֹן כְּזֶה עַד שְׂפָתוֹתֵיהֶם שֶׁהֵם כְּלֵי הַדְּבָר יִבָּלוּ וְיִתְבַטְּלוּ וְלֹא יֵאֱמָרוּ עוֹד דִּי, כִּי יַעֲלוּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה מִכָּל הַצְּמִצּוּמִים הַקְּרוּשִׁים שְׂבִעוּלָם ר' נֵתָן מֵרָאָה לֵנוּ כַּאֵן לֹא הוּא רֹצֵה לְהִבִּיא אוֹתָנוּ, בַּכּח דְּבִרֵי רַבִּינוּ, שֶׁנִּגְיעַ לְבִיטּוּל עֲלִיוֹן כְּזֶה, שְׂעוּשִׁים כֵּל דְּבַר בְּקְרוּשָׁה, עַד שְׂעוּלָה לְמַעֲלָה מִכָּל הַצְּמִצּוּמִים, אִין שְׂפָתוֹתֵיהֶם, אִין צְמִצּוּם, בִּיטּוּל גְּמוּר וְעַל זֶה נֵאֱמָר (יִשְׁעִיָּה ס"ד), " עֵינִ לֹא רִאתָה אֲלֻקִּים וְזוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ " בְּתַפִּילִין מִתְעוּרֵר בַּחֲוִי שָׁם שְׂדִי, אִךְ בְּמִצִּיאוֹת שֶׁל עוֹה"ב, וּבַחֲוִי שֶׁבֶת, זֹכִים לְזֶה, בַּחֲוִי עֵינִ לֹא רִאתָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר יוֹתֵר בְּזֶה כֻּלָּל, רַק כָּל חֵד כְּפֹנִים מִהַ דְּמַשְׁעַר בְּלַבִּי יוֹכֵל לְהַתְּנוּצֵץ לוֹ מְעַט מַעֲלַת הַצְּדִיקִים וְהַפְּשָׁרִים הַנְּלוּיִם לָהֶם, אֲשֶׁרֵי כָּל חוֹסֵי בָּם: כִּשְׂר' נֵתָן כִּבֵּר אוֹמֵר שְׂאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר יוֹתֵר בְּזֶה כֻּלָּל, הִרִי מוֹבֵן מִהַ שְׂהוּא הַשֵּׁיג וּמִהַ שְׂרֹצֵה לְהַנְחִיל לֵנוּ לְהִבִּין מִהוּ

התקרבות לרביה"ק, ומהו עבודת ה' באמת. ואין מה להאריך בזה.

ט) וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת י"ג) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר וְכוּ', שְׁהִיא פִּרְשָׁה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל תְּפִלִּין, וְכֵן פִּרְשַׁת שְׁנִיָּה, "וְהָיָה כִּי יִבְיָאָד", מְדַבֵּר מִקְדוּשַׁת בְּכוֹרִים, כִּי קִדְשַׁת בְּכוֹרִים הוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת הַבְּרִית עַל-יְדֵי שְׁמֵקְדָשִׁין הַהוֹלְדֵה הָרֵאשׁוֹנָה וְנוֹתְנִין אוֹתָהּ לְכוֹהֵן, כִּי כָּל בְּחִינַת הַנֶּ"ל שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי רֵאשִׁית הַצְּדִיק לְבְּחִינוֹת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁהוּא עֲנוּה אֲמוּתִיית, הַעֲקָר עַל-יְדֵי קִדְשַׁת הַבְּרִית שֶׁל הַצְּדִיק הָאָמֵת, שֶׁהוּא מִמְשִׁיד בְּחִינַת קִדְשָׁתוֹ וּפְרִישָׁתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיק שֶׁהוּא פְרוּשׁ מִכָּל תַּעֲנוּג לְגַמְרִי, בְּתַכְלִית הַקְדוּשָׁה בְּאֵמֶת בְּאֵמֶת, וְהוּא מִמְשִׁיד קְדוּשָׁתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, כַּמְבֹאֵר בְּמֵאמֶר הַזֶּה, כְּמוֹ בְּשַׁעַת מֵתֵן תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנֶּ"ל וְעַקֵּר קִדְשַׁת הַבְּכוֹרִים הוּא לְתַנּוּם לְכוֹהֵן, כִּי קִדְשַׁת הַכֹּהֵנָה הַתְּחִילָה מֵאֵהָרָן שְׁזָכָה לָזֶה עַל-יְדֵי רֵאשִׁית פְּנֵי הַצְּדִיק מִשֶּׁה אָחִיו בְּאֵמֶת בְּלִי קִנְיָאָה רַק בְּעֲנוּה אֲמוּתִיית אֲע"פ שֶׁהִיא אֵהָרָן יוֹתֵר מְבוּגֵר מִמֶּשֶׁה, וְכַתּוּב וְרֵאשִׁית וְשִׂמְחָה בְּלָבוֹ, וְבִזֶּה הִיָּה תְלוּי גְאוּלַּת יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁפְלוּתוֹ שֶׁל אֵהָרָן שִׁיתְבַּטֵּל לְמִשֶּׁה בְּרֵאשִׁית פְּנֵי שַׁעֲלָה לְמַדְרָגָה מוֹפְלָאָה מֵאֵד מֵאֵד רֵיבֵר עֲמוֹ, וְעַל-יְדֵי זֶה יִדְקָא זָכָה אֵהָרָן לְמַעֲלָה גְדוֹלָה וְנוֹרָאָה כְּזֹאת, שֶׁהוּא כְּתֵר הַכֹּהֵנָה שִׁיְהִיָּה הוּא וּבְנָיו כְּהֻנִּים לְעַמֵּד לְפָנָי ה' לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמּוֹ, שֶׁאֵפִי מִשֶּׁה רֵבִיעִי לֹא זָכָה לָזֶה, כִּי אֵהָרָן הִמְשִׁיכוֹ ע"י רֵאשִׁית פְּנֵי מִשֶּׁה.

כִּי בִזֶּה שְׂרָאָה וְקִבֵּל פְּנֵי מִשֶּׁה אָחִיו בְּשִׁמְחָה בְּזֶה הִיָּה תְלוּי כָּל יְצִיאַת מִצְרַיִם וְקִבְלַת הַתּוֹרָה, עַל-כֵּן זָכָה עַל-יְדֵי זֶה לְכַהֵנָה וְכַמְבֹאֵר בְּפִרְשָׁה שֶׁל שְׁלִיחוֹת מִשֶּׁה לְהוֹצִיא יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם שְׁמָאן מִשֶּׁה בְּשְׁלִיחוֹתוֹ בְּמַה פְּעֻמִּים, כִּי לֹא רָצָה לְטַל גְּדֻלָּה עַל אָחִיו אֵהָרָן, כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה (תְּנַחֲמָא שְׁמוֹת כ"ז) עַד שֶׁאָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (שְׁמוֹת ד'). "הֲלֵא אֵהָרָן אָחִיךָ הִלּוּי וְכוּ' הִנֵּה הוּא יוֹצֵא לְקִרְיָתוֹ וְרֵאשִׁית וְשִׂמְחָה בְּלָבוֹ" וְעַל-יְדֵי זֶה זָכָה לְכַהֵנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה (שֶׁבַת קל"ט) שְׁבֻזְכוֹת זֶה זָכָה לְחֻשֵׁן הַמִּשְׁפָּט הַנֶּתֶן עַל הַלֵּב נִמְצָא, שֶׁעַקֵּר הַכֹּהֵנָה זָכָה אֵהָרָן עַל-יְדֵי וְרֵאשִׁית וְכוּ'.

רף פה

ר' נתן ממשיד שאהרן הכהן זכה לכהונה, ע"י שראה עצמו יחד עם הצדיק, ובזה זכה להתנוצצות המוחין וגדולה כזאת שנמשכה הכהונה לו ולזרעו אחריו. כי זכה לשמחה כשראה פני משה שעלה להשגות נוראות בשלימות.

וזהו 'וראד' דיקא, שעל-ידי שיראה אותך ויקבל פניך ושמח בלבבו, שזה בחינת חיים נצחיים שהוא ענוה אמתית שזוכין על-ידי ראית פני הצדיקים, שם עקר השמחה פנ"ל, בחינת תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, כמבואר לעיל ענין השובע, שדי באלקותו, ויבלו שפתותיכם מלומר די, זהו השמחה האמתית בחינת ישמעו עניים וישמחו כשהוא בחי' ענוה, שמעורר הביטול והשפלות לפני ה', שזה מקבלים מהצדיק, ועי"ז יוצא מכל מה שמושך אותו, כעס ומכאובים, תאוות ומדות רעות ורצונות עצמיים, מכל זה יוצא, ועולה לשמחה ושובע שמחות על-ידי זה תוציא את ישראל ממצרים, שהוא בחינת בטול המצרים והגבולים, שהם בחינת גאות פנ"ל כמו שאמר לעיל, שזהו ענין ביטול ויציא ממצרים.

ועל-כן זכה לכהנה לעבד עבודתו בבית המקדש ששם עקר התנוצצות המוחין, כי יש עבודה שאדם עובר את ה' בביתו, ויש שזוכה לעבוד בבית המקדש, היינו בהתנוצצות המוחין, והוא ענין אחר לגמרי שהם מלאכת המשכן והבית המקדש בחינת חזית איש מהיר במלאכתו הוזכר

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

במדרש לגבי הבאת מתנה לביהמ"ק 'מִהִיר' דִּיקָא בְּחִינַת הַכֹּהֲנִים הַעֹבְדִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהֵם מְהִירִים וְזֵרִיזִים בְּעֹבֲדוֹתָם כַּמ"ש בְּסִי' כ"א שֶׁהַמַּח רִץ וּמְזַרְזֵר לְהַשִּׁיג הַמְקִיפִים בַּחַי' שֶׁכֵּל הַקֹּדֶם, בְּחִינַת (שְׁבַת כ') כֹּהֲנִים זֵרִיזִים הֵן. וְעַל-כֵּן פְּרָשִׁיּוֹת הַתְּפִלִּין מְדַבְּרִים מְקוּדוּשַׁת הַבְּכוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַכֹּהֵן, כִּי עֵקֶר הַכֹּהֵנָה נִמְשַׁכֶּת מֵרֵאשִׁית פְּנֵי הַצַּדִּיק, מִבְּחִינַת וְרָאד וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ שֶׁמִּשֵּׁם עֵקֶר קְדוּשַׁת הַתְּפִלִּין כֵּנ"ל: כַּמ"ש לְעֵיל שְׁקוּדוּשַׁת הַבְּכוֹר הוּא עֵינֵן קְדוּשַׁת הַבְּרִית שַׁעֲי"ז נִמְשָׁךְ הַתְּנוּצְצוֹת הַמוֹחוּק, וְלִכֵּן נוֹתְנִים בְּכוֹר לִכְהֵן, הֵינּוּ הַזְרִיזוֹת הַזֹּה שֶׁמוֹצֵא מִמִּצְרַיִם. בְּזֶה אֵנוּ רוֹאִים שֶׁתְּפִלִּין מְבִיא זְרִיזוֹת וְשׁוֹבֵעַ שִׁמְחוֹת, וְיִצְיָאֵת מִצְרַיִם, וְאֵרֵם נִהַי כְּמוֹ כַּהֵן, וְשׁוֹרָה עֲלֵיו הַתְּנוּצְצוֹת הַמוֹחוּק. וְבִזֶּה נִבְּיָן גַּם עוֹד לִימּוֹד מַה נִּקְרָא הַתְּנוּצְצוֹת הַמוֹחוּק, בַּחַי' עֲבוּדָה וְהַבְּכוּרָה.

(י) וְעַל-כֵּן עֵקֶר תְּחִיַּת הַמֵּתִים יִהְיֶה עַל-יְדֵי זֶרַע אֲהָרָן הַכֹּהֵן, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה (סוֹף סוּטָה) וְתְחִיַּת הַמֵּתִים בָּא עַל-יְדֵי אֱלֹהֵיוּ זְכוֹר לְטוֹב אֱלֹהֵיוּ זֶה פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֲהָרָן הַכֹּהֵן, כִּי תְחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁהוּא עֲנוּה אֲמֵתִיית, נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי קְדוּשַׁת אֲהָרָן שְׁזָכָה לְכַהֵנָה עַל -יְדֵי רֵאשִׁית פְּנֵי הַצַּדִּיק בְּאֲמַת בְּשִׁמְחָה, שַׁעֲל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תְּחִיַּת הַמֵּתִים כֵּנ"ל: מִכַּאֵן אֵנוּ לוֹמְדִים מִהוּ עֵינֵן רֵאשִׁית פְּנֵי הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁאֲהָרָן רָאָה אֶת פְּנֵי מִשָּׁה אַחִיו, מִזֶּה נִבְּיָן כִּלְל הַעֲנִין. כִּי הֵרָאָה הַזֹּאת שֶׁמִּבֵּיָן שֶׁהוּא הַשִּׁיג אֶת הַגְּאוּלָּה אִיד לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם, וְאֵנוּ שִׁמְחִים עִם זֶה, לְעוֹמַת הַחוֹלְקִים שֶׁשׁוֹאֲלִים 'מִי אֹמֵר', וְאִין שִׁמְחִים עִם הַצַּדִּיק, אֵינוּ רוֹאִים אֶת פְּנֵינוּ. כִּשְׁכֵּן רוֹאִים פְּנֵי הַצַּדִּיק זֹכִים לְהַתְּנוּצְצוֹת הַמוֹחוּק, וְבֵאִים לְתִשׁוּבָה וְשִׁפְלוּת וְכִלְל דְּרַכֵּי הַעֲבוּדָה שֶׁמִּתְגַּלִּים.

(יא) וְזֶה שֶׁמִּסְיָמַת פְּרָשָׁה אַחֲרֹנָה שְׁבַתְּפִלִּין בְּעֵינֵן תְּחִיַּת הַמֵּתִים שֶׁהֵם חַיִּים אֲרַכִּים חַיִּים נִצְחִיִּים, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים י"א), "לִמְעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבוֹתֵיכֶם לֵאמֹר וְכוּ" וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה (סְנֵהֲדָרִין ז') לְעֵינֵן תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כְּמוֹ שְׁכַתוּב, לָכֵם לֹא כְּתִיב, אֲלֵא לָהֶם מִכַּאֵן לְתְחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה, הֵינּוּ כֵּנ"ל, כִּי עֵקֶר הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵם אוֹר הַפְּנִים הוּא לְזָכוֹת לְתְחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁהוּא עֲנוּה אֲמֵתִיית בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם כֵּנ"ל. כְּשֶׁמִּנְחִיזִים אֶת הַתְּפִלִּין מִמִּשְׁכִּיבִים אֶת הַפְּרִשְׁיּוֹת הַרְאִשׁוֹנוֹת שֶׁמְדַבְּרִים מִצִּיאַת מִצְרַיִם וְקְדוּשַׁת הַבְּכוּרָה, וְכֵן פְּרִשַׁת שִׁמְעַ שֶׁמְדַבֵּר מֵהַתְּנוּצְצוֹת הַמוֹחוּק בְּאֵמוּנָה, שֶׁהוּא הַחֹסֵד שֶׁבַהתְּגַלוֹת הַרְעַת, וְפְרִשַׁת וְהִיא אִם שִׁמְעַ שֶׁהוּא הַגְּבוּרוֹת שֶׁבַהתְּגַלוֹת הַרְעַת, עַד שֶׁמִּסְיָמִים ב'לִמְעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם' שֶׁהוּא תְחִיַּת הַמֵּתִים, לְבַטֵּל אֶת הַמֵּיתָה וְהַרְחִיחוֹק וְלִזְכוֹת לְשִׁפְלוּת.

וְעַל-כֵּן מְדַבְּרִים כָּל הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תְּפִלִּין מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר תְּחִיַּת הַמֵּתִים יִהְיֶה בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה (פְּתוּבוֹת קי"א), וְזֵהוּ, "לִמְעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְכוּ" עַל הָאָדָמָה דִּיקָא, שֶׁהוּא אֲרָץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם עֵקֶר תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כִּי תְחִיַּת הַמֵּתִים הוּא עֲנוּה אֲמֵתִיית שֶׁמִּשְׁמִים עֲצָמוֹ כְּעֶפְרָיִם וְכִאֲדָמָה בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ הוּא בַּחַי' תְּחִיַּת הַמֵּתִים, אִיזָה מַת קָם? הַגְּאוּה הִיא הַמֵּיתָה, כְּשׁוֹכְהָ לְשִׁפְלוּת נַחִיָּה הַמַּת. מִי שֶׁנִּשְׁעָשָׂה שֶׁכֵּן לְעֶפְרָיִם בְּחִינַת וְזֵה זֹכִינֵן דִּיקָא עַל-יְדֵי עֶפְרָיִם יִשְׂרָאֵל, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּחִינַת עֶפְרָיִם הוּא מְעַלָּה גְּדוּלָּה, דִּהֵינּוּ לְשׁוּם עֲצָמוֹ כְּעֶפְרָיִם לְהִיָּת עֵינֵינוּ בְּאֲמַת שֶׁהוּא גְּדוּלָּה מִהַכֵּל, כִּי עֲנוּה גְּדוּלָּה מִכֵּל אֶף-עַל-פִּי-כֵּן כְּבָר מְבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל שֶׁאֶף-עַל-פִּי-כֵּן אִסוּר לְהִיָּת עֲצֵל (וְשִׁלְמִיזִינֵק) וְכוּ', כִּי הֵעֲנוּה הוּא עֵקֶר הַחִיּוֹת וְכוּ', וְלֹא עֲצָבוֹת וּמִנְהִיגֵי בְטִלְנוֹת, כִּי אֲדַרְבָּה, הֵעֲנוּה הוּא עֵיקֶר הַחִיּוֹת.

כִּי יֵשׁ לְהַפְּדוֹ, בְּחִינַת עֶפְרָיִם דְּסִטְרָא אַחְרָא, שֶׁעֵקֶר אַחִיּוֹת הַסִּטְרָא אַחְרָא וְנִשְׁכִּית הַנְּחָשׁ הוּא שֵׁם, שֶׁהוּא בְּחִינַת וְנָחַשׁ עֶפְרָיִם לְחִמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּמִקּוּם אַחֵר, שֶׁהוּא

הַפֶּד מִבְּחִינַת חֲזִית אִישׁ מְהִיר בְּמִלְאֲכָתוֹ כְּמִ"ש בְּסִי' קַפ"ט שֵׁשׁ אַחַד שֶׁשְׁבוּר וְנִרְמָה כִּנְכַנֵּעַ, זֶה גְאוּה, עוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ כְּעֶפֶר בְּלִי הָאֶרֶת הַמּוֹחִין. וְזֶה בְּחִינַת עֶפֶר שֶׁל חוּץ לְאָרֶץ, שֶׁהוּא עֶפֶר טָמֵא, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנִם לְבִרְכָה שְׁבוּזָמֵן שִׁישׁ יִשְׂרָאֵל שְׁרוּיִין עַל אֲרָמְתָן אֲסוּר לִכְהֵן לְצִאֵת לְחוּץ לְאָרֶץ מִחֲשֵׁשׁ רַבּוּי הַמֵּתִים הַנִּקְבְּרִים שָׁם בִּי שֵׁם נֶאֱחָז בִּיּוֹתֵר סִטְרָא דְמוֹתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹת עֲצָלוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנוּה פְּסוּלָה שְׁבִאֲמַת הִיא בְּחִינַת גְּדֻלוֹת עֲנוּה פְּסוּלָה בְּאֵמַת הוּא גְדֻלוֹת, אֲדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא מִצָּא אִיזָה עֲבוּדָה, נִכּוֹן שֶׁאֲפָשֶׁר לְהִתְנַהֵג לְפַעֲמִים בְּקִטְנוּת, אֲבָל זֶה סִגְנוֹן כּוֹזֵה כֵּאִילוֹ כִּכָּה עוֹבְדִים אֶת ה', וְיֵשׁ שְׁעִי"ז חוֹלְקִים עַל הַצְרִיקִים הַגְּדוֹלִים, חוֹשְׁבִים שֶׁהֵם הַעֲנוּיִם וְהַצְרִיקִים הַגְּדוֹלִים הֵם בְּעַלֵּי הַגְּאוּוּה. זֶה עֵיקַר הַבְּעִיָּה שֵׁשׁ בִּזְהָ. גַּם שְׂאֵינוֹ מִבֵּין אֵיךְ לְבֹא לְחִזִּית וְשִׁמְחָה.

וְעַל-כֵּן צָרִיד כָּל אֶחָד לְקַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּבְחִינַת קְדוּשַׁת עֶפֶר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁם עֶקֶר תְּחִיַּת הַמֵּתִים שֶׁהוּא עֲנוּה אֲמִתִּית כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן מְדַבְּרִים הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תְּפִלִּין מֵאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, בִּי שֵׁם עֶקֶר תְּחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלִּין כְּנ"ל, ר' נֶתַן מְגַלֵּה שֶׁזֶהוּ הַחִילּוֹק בֵּין עֲנוּה אֲמִתִּית לְעֲנוּה פְּסוּלָה, בְּחִי' א"י וְחו"ל, וְעַל-כֵּן נִקְרָאת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ הַחַיִּים, בִּי שֵׁם עֶקֶר הַתְּחִיָּה בְּחִינַת חַיִּים נִצְחִיִּים כְּנ"ל, וְזֶהוּ אֶרֶץ הַחַיִּים, הֵינּוּ שְׁשֵׁם הָאָרֶץ וְהַעֶפֶר, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הָעֲנוּה וְהַשְּׁפָלוּת בְּבְחִינַת חַיִּים, דְּהֵינּוּ עֲנוּה אֲמִתִּית שֶׁהִיא עֶקֶר הַחַיִּים מֵהַ שְׂאֵין כֵּן אֶרֶץ הָעֲמִים הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ וְעֶפֶר טָמֵא שְׁשֵׁם סִטְרָא דְמוֹתָא, הֵינּוּ בְּחִינַת עֲנוּה פְּסוּלָה שְׂאֵינוֹ חַי חַיִּים אֲמִתִּיִּים עַל-יְדֵי הָעֶפֶר דְּהֵינּוּ הַשְּׁפָלוּת רַק נוֹפֵל עַל-יְדֵי זֶה עַד לְעֶפֶר ח"ו, יֵשׁן וְחָלוּד וְקוֹשָׁה לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד בְּאוֹפֵן כּוֹזֵה, שֶׁהָרִי אֵינוֹ עֲנוּה אֲמִתִּית, אֵינוֹ בְּחִי' חַיִּים שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲצָבוֹת וְעֲצָלוֹת, בְּחִינַת וְנָחַשׁ עֶפֶר לְחֲמוֹ וְכִנ"ל, בִּי עֶקֶר מַעֲלַת הָעֲנוּה שֶׁתְּהִיָּה בְּבְחִינַת חַיִּים, בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים שֶׁעָקְרוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ הַחַיִּים וְכִנ"ל, עַל-כֵּן צָרִיכִין בְּאֵמַת לְבַקֵּשׁ הַרְּבָה הַרְּבָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיזְכֶּה לְעֲנוּה אֲמִתִּית, שֶׁהִיא עֶקֶר הַחַיִּים שֶׁל כָּל אֶבֶר, כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנ"ל: צָרִיךְ הַרְּבָה לְבַקֵּשׁ לֹא לִפְּלוֹל לְהַעֲנוּה הַפְּסוּלָה, אֲלֵא לְעֲנוּה הָאֲמִתִּית שֶׁזֶהוּ הַתְּנוּצָצוֹת הַמּוֹחִין, וְלִבֵּא לְהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וְבוֹשָׁה לְפָנֵי ה'. מוֹבֵן שֶׁכָּל ר' אֲמוֹת שְׁבִאֲרֶץ יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעֶפֶר דְּקִדּוּשָׁה זֶהוּ.

(יב) וְזֶה בְּחִינַת מִצּוֹת אֲכִילַת מִצָּה וְאֲסוּר חֲמִץ בְּפִסְחָא שְׁנֵאֲמַר בְּפָרְשַׁת תְּפִלִּין, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת י"ג), "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת וְכו' מִצּוֹת יֶאֱכַל וְכו'" וְלֹא יִרְאֶה לָךְ חֲמִץ וְכו' שֶׁגַּם זֶה מְזוּכָר בְּפ' קִדְשׁ וְהִיא כִּי יִבְיֵאךְ בִּי צָרִיכִין לְקַדֵּשׁ אֶת אֲכִילָתוֹ מְאֹד, עֵיקַר הַתְּשׁוּבָה לֹא לְהַמְשִׁךְ אַחֲרֵי הַתְּעוּגָה הַגִּשְׁמִי שֶׁל כָּל דָּבָר, שֶׁזֶה מִכְּנִיס אוֹתוֹ לְמִיָּצֵר, לְמִקּוֹם לְמִצִּיאוֹת הַבְּהִמְיוֹת, וְעֵיקַר יְצִיאַת מִצְרִים הוּא לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֲכִילָה, זֶה נֶאֱמַר בְּפָרְשַׁת הַתְּפִלִּין לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ כָּל יוֹם אֲכִילָה בְּקִדּוּשָׁה. וְכִמ"ש בְּסִי' ע"ב שֶׁאֲכִילָה בְּקִדּוּשָׁה בֵּא ע"י עֲנוּה וְשְׁפָלוּת, שֶׁאֲדָם אֹמֵר, מֵה אֵנִי צָרִיךְ תְּאוּוֹת, הָרִי דִי לִי בְּאַלְקוּוֹתֵי יוֹ, וְמִתְבַּיֵּשׁ לְפָנֵי ה', וְכִכָּה מִתְחִיל בְּתַמִּימוֹת כּוֹנֵה פְּשוּטָה מְאֹד, שֶׁמְבִיא אֶת הָאֲדָם לְאֲכֹל אַחֲרָת, כְּמוֹ בֵּן אֲדָם.

בִּי עֶקֶר הַמִּיָּתָה נִגְזְרָה עַל-יְדֵי חֲטָא הָאֲכִילָה, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂאֵכֵל אֲדָם הָרָאוּשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת וְעֶקֶר הַמִּיָּתָה הוּא בְּחִינַת הַתְּגַבְּרוּת הַיְשׁוּת וְהַגְּשְׁמִיּוֹת שֶׁל הַחֲמֵר הַטַּעַם הַגִּשְׁמִי, הַחוּמָר הַגִּשְׁמִי עַד שֶׁנִּתְעַלֵּם הָעֲנוּה בְּבְחִינַת מִיָּתָה כְּנ"ל, שֶׁעֶקֶר הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים הִיא הָעֲנוּה שֶׁל מִלְּשָׁה רַבְּנוּ שְׁבָכָל אֶבֶר וְלִהְפֹךְ הַמִּיָּתָה הִיא הַתְּעַלְמוֹת הָעֲנוּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵין בְּחִי' הָאֵין הוּא הַתְּעוּגָה הַרוּחָנִי, שׁוֹבֵעַ שְׁמֵחוֹת אֶת פִּינִיךְ, שׁוֹבֵעַ דְּקִדּוּשָׁה, וְהוּא מִתְעַלֵּם ע"י הַתְּגַבְּרוּת הַיְשׁוּת עַל יְדֵי הַתְּגַבְּרוּת הַיְשׁוּת שֶׁל הַחֲמֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּאוּת וְכִנ"ל.

ליקוטי הלכות ח"א רף פב פג פד פה הלכות תפילין ו אות א- יב

וגם בגשמיות עקר המיתה על-ידי התגברות הגוף על הנפש, החמור על הצורה, שהוא בחינת התגברות הישות על האין עד שמכרחת הנפש לצאת ולהתעלם בתכלית ההעלם, וכל זה נמשך על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע, כי הנפש מצד עצמה היתה יכולה להמשיך לחיות, אלא שהגוף מכביד עליו ואין לו כבר כח, ולכן מוכרח להסתלק, והכל ע"י ישות שנמשך מעץ הדעת טוב ורע.

פי עקר החיות נמשך להאדם על-ידי האכילה כנראה בחוש, על-פן צריכין שתהיה האכילה בקדושה על-פי התורה ואז נמשך על-ידי האכילה החיות מהתורה, שהוא בחינת חיים נצחיים של עולם הבא הוא ענוה אמתיית ועל-פן באמת משה רבנו, עליו השלום, שזכה לענוה בתכלית השלמות בחיים חיותו, על-פן לא היה צריך לאכילה כלל והיה ברה"ג פעמים ארבעים יום לחם לא אכל וכו', פי כל חיותו היה חיים אמתיים שהם חיים נצחיים של לעתיד, שהם ענוה אמתיית וכנ"ל, ואז היה למעלה לגמרי מענין האכילה, אבל שאר בני העולם צריכין לאכל, שזהו מציאות הברורים שצריך לרדת לעוה"ז לתקן עץ הדעת טוב ורע, לתקן המציאות הזה פי להמשיך חיות ועקר החיות הנמשך על-ידי האכילה, נמשך משרש החיים, שהם חיים נצחיים של לעתיד, שהם ענוה אמתיית, שהוא בחינת אין, פי האכילה הוא שמכלה המאכל לגמרי אדם לוקח מאכל שראוי לאכילת אדם, שם את זה בשניים ומכלה את זה, זהו כונת האכילה, הדק היטב, להדקו ולבטלו לגמרי, אין את המציאות הישות שלו, ועל-ידי זה מברר ממנו פנימיות חיותו, שהם הנצוצות הקרושים שבתוכו, שהם רוחניים לגמרי, שהם בבחינת אין, והמראה טעם והריח, נעשה מראה טעם וריח רוחני, ואדם יודע שה' ברא את זה והניצוצין עולים, והגוף מקבל את החיות שלו.

פי באמת אין האדם נזון מגשמיות המאכל כלל, כמו שאומרים אנשים שיש במאכל זה חלבונים וקלוריות, זהו חכמות חיצוניות, כמובן זה נצרך שאדם יבין מה בריא לו, אך לא לחשוב מזה בשעת האוכל, זהו חכמות חיצוניות, בשעת האכילה צריך לחשוב שהקב"ה ברא את המאכל, הוא נתן לי את המאכל כדי לברר, ולהמשיך חיות אל הנפש כשהוא מחובר עם הגוף ביחד, כי במאכל יש דבר של ישות, ובפנימיותו מונח דבר שהוא בחי' אין, ומה שיוצא מהגוף מבטל את הישות, והטוב מתברר וממשיך חיות באיזה צורה באופן שמתחלק בגוף.

פי הגשמיות נעשה ממנו פסלת גמור ונרחה לחוץ לגמרי, רק עקר חיותו הוא מחיות המאכל, שהוא בחינת אין, בחינת ענוה, שהוא בחינת חיים נצחיים שמשם שרש החיים עיקר חיות האדם אינו מגשמיות המאכל, אלא משפע הקדושה שבתוכו, חסד וגבורה וקדושה ותפארת וקדושה ומי שאוכל בבחינה זאת בלי שום תערובות פסלת בודאי הוא חי לעולם יש לו חיות כמו אחר שחי חיים נצחיים, ובאמת המאכל הזה נהיה לו זכות לנצח, כי זוכה להתנצוצות המוחין ולחיות נפלא, בבחינת (בראשית ג') ואכל וחי לעולם, שהם הצדיקים האמתיים שהם חיים וקיימים תמיד לעולם ואינם מתים כלל, הצדיקים שבאמת זוכים לאכילה וקדושה אין אצלהם מיתה כלל בשאמרו רז"ל (ברכות יח) הצדיקים במיתתם קרוים חיים וכו' שאמר רבי שמעון בר יוחאי קדם הסתלקותו שאני הני דאקרון חיים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית ה') יעקב אבינו לא מת וכו' אבל על-ידי חטא אדם הראשון נתערבו כל הדברים ומחמת התערבות שיש בהאכילה, על-פן אי אפשר לזון מהחיות וקדושה שבו שהוא בחינת ענוה ואין כ"א על-פי התורה הקדושה שמובררת כל הדברים, כמו שכתוב, 'ותורתך בתוך מעי' היינו

שכל אכילתנו היא אכילת תורה, שאוכלים כשר, ומברכים תחילה וסוף, ועל-ידי ברכה תחלה וסוף וגם על כל זה אי אפשר לחיות לעולם וצריכין למוות, ע"י שמבררים את המאכל, נתעלה הטוב שבו, אך בכל זאת אינו בדרגת הצדיקים שנקראים חיים גם לאחר מיתתם, כי אי אפשר לברר בשלמות בחייו כי אם על-ידי שישבו אל העפר וכנ"ל, אבל על כל פנים בודאי יש חלוקה גדול בין האכילה, כי האכילה שהיא בקדשה על-פי התורה היא עקר החיים, כי ממשיך החיות משרשו מבחינת ענוה, שהיא בחינת חיים נצחיים וכנ"ל שממשיך שפע מלמעלה, להמשיך לשכינה ולהמשיך חיות אל העולם, ומגלה את השי"ת באכילה זאת. וזוכה לדמים נקיים, ומוחק ודעת, ע"י בירור הניצה"ק שנתעלים למעלה על ידו, ונעשים בזה עוד תורה ותפילה.

וזה שהזכיר ארמו"ר ז"ל לענין אכילה דיקא הענין בוששה, עין שם מה שאמר על פסוק, "משם חפר אוכל" (איוב ל"ט), שראוי שיהיה לאדם בוששה להושיט המאכל לפיו וכו', עין שם, שזהו כלל ענין התנוצצות המוחין שכשבא לאכול יכנס בו יראה ובושה לפני ה', שזהו עיקר בירור האכילה, וכמ"ש שם שראוי שיהיה לאדם בוששה להכניס המאכל לפיו. ור' נתן אומר שזהו כלל ענין יציאת מצרים שנאמר בתפילין, שאנו ממשיכים עלינו בכל יום שנזכה להתבייש לפני ה' ולאכילה דקדושה.

כי בודאי צריכין להמשיך על עצמו בוששה גדולה בשעת האכילה כדי לזכות אז דיקא לחיים נצחיים שהוא ענוה שנמשך על-ידי הבושה, שהוא בחינת תשובה כמו שפתיב שם כדי להמשיך חיות דקדושה וכנ"ל ועל-כן הזהירה תורה ביותר שלא יבא לידי גסות על-ידי האכילה, כמו שפתיב (דברים ח'), "פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך וכו'" ע"י פגם עץ הדעת, שזהו עיקר נסיון הגסות בכל פעם, כי בשאינו אוכל בקדשה על-פי התורה אזי אינו מעורר וממשיך חיים נצחיים הנ"ל, רק חיותו הוא מהפסלת, שהוא בחינת גאות ורם לבב, שהוא חיות דסטרא אחרא, שהוא באמת מיתה, כי משם עקר המיתה כנ"ל, אדם צריך לדעת שכשאינו אוכל בקדושה, ה' ירחם הרי הוא ממשיך חיות לסט"א בגאות ורום לבב, שזהו בחינת (ברכות יח) רשעים בחייהם קרוים מתים על אכילה בזאת נאמר, "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", רחמנא לצלן, ועל-כן צריכין בשעת האכילה לזהר ביותר להמשיך על עצמו בוששה הנ"ל, שעל-ידי זה נחיה השפלות, שהוא בחינת חיים נצחיים כנ"ל. ובזה צריך הרבה חיזוק איך להתחזק בזמן האכילה, כי הנה הוא חלש ואין לו כח ולוקח משהו לאכול, יש עצה תמיד להתבייש, לדעת שה' נמצא כאן על השלחן, הוא זן אותך, ואתה מברך אותו, וממליך אותו. ותמשיך על עצמך איזה התנוצצות המוחין שבא ע"י תשובה ותפילה, ולבא קצת להתבייש לפני ה'. להודות לה' שנתן לו אוכל, בוששה זאת הוא עיקר התמימות. כדי להמשיך על-ידי האכילה חיים נצחיים האלה, שהם חיים אמתיים, שהם ענוה ושפלות כנ"ל (ועין מזה בהלכות ערלה הלכה ב')